

0 TOELICHTING

Volgens artikel 2.27 van het Arbobesluit moet u als opdrachtgever of hoofdaannemer een voorgenomen bouwwerk vooraf melden aan Inspectie SZW. Dit is van toepassing indien aan de volgende punten wordt voldaan:

- de geraamde duur van de totstandbrenging van het bouwwerk meer dan 30 werkdagen beslaat en op die bouwplaats meer dan 20 werknemers tegelijkertijd arbeid zullen gaan verrichten, of
- met de totstandbrenging van het bouwwerk meer dan 500 mensdagen zullen zijn gemoeid.

Als u een melding moet doen, moet u ook altijd een V&G-plan opstellen.

Dit formulier moet bij de Inspectie SZW binnen zijn vóór aanvang van de bouwwerkzaamheden. Een afdruk van het formulier moet u zichtbaar ophangen op de bouwplaats.

Het onderstaande formulier kunt u ook online invullen:

<https://www.digitalediensten.arbeidsinspectie.nl/DigitaleDienst.WebApp/Login.aspx>

1 VOOR HET BOUWWERK:

Renovatie kunstgras korfbalvelden kv Focus en hockeyvelden 1, 3 en 4 HC Etten-Leur

2 ADRES / LIGGING VAN DE BOUWPLAATS:

Het uit te voeren werk is gelegen aan de Olympiade 41 en 47 te Etten-Leur.

3 NAMEN EN ADRESSEN VAN DE BETROKKEN PARTIJEN

- a. Opdrachtgever(s)
Naam: gemeente Etten-Leur
Adres: Roosendaalseweg 4
Postcode/plaats: 4875 AA Etten-Leur
Contactpersoon: dhr. E. v.d. Mast
Telefoon: 076-5024000
E-mail:
- b. Ontwerpende partij(en)
Naam: adviesburo R.I.E.T.
Adres: Burg. v.d. Weijerstraat 80
Postcode/plaats: 3981 EK Bunnik
Contactpersoon: dhr. T. de Kroon
Telefoon: 030-657 06 36
E-mail: t.de-kroon@adviesburoriet.nl
- c. Coördinator(en) in de ontwerpfase
Naam:
Adres:
Postcode/plaats:
Contactpersoon:
Telefoon:
E-mail:
- d. Uitvoerende partij(en)
Naam:
Adres:
Postcode/plaats:
Contactpersoon:
Telefoon:
E-mail:
- e. Coördinator(en) in de uitvoeringsfase
Naam:
Adres:
Postcode/plaats:
Contactpersoon:
Telefoon:
E-mail:

4 VERMOEDELIJKE AANVANGSDATUM VAN DE BOUWWERKZAAMHEDEN:

12-06-2023

- 5 **VERMOEDELIJKE BOUWTIJD:**
9 weken
- 6 **VERMOEDELIIK MAX. AANTAL WERKNEMERS GELIJKTIDIG OP BOUWPLAAT**
10
- 7 **VERMOEDELIIK AANTAL WERKGEVERS EN ZELFSTANDIGEN OP DE BOUWPL**
3
- 8 **NAMEN VAN REEDS GESELECTEERDE ONDERNEMINGEN:**
a.
b.
c.
- 9 **DATUM VAN KENNISGEVING:**
- 10 **HANDTEKENING OPDRACHTGEVER:**

0	TOELICHTING	1
1	VOOR HET BOUWWERK:	1
2	ADRES / LIGGING VAN DE BOUWPLAATS:	1
3	NAMEN EN ADRESSEN VAN DE BETROKKEN PARTIJEN	1
4	VERMOEDELIJKE AANVANGSDATUM VAN DE BOUWWERKZAAMHEDEN:	1
5	VERMOEDELIJKE BOUWTIJD:	2
6	VERMOEDELIIK MAX. AANTAL WERKNEMERS GELIJKTIDIG OP BOUWPLAAT	2
7	VERMOEDELIIK AANTAL WERKGEVERS EN ZELFSTANDIGEN OP DE BOUWPL	2
8	NAMEN VAN REEDS GESELECTEERDE ONDERNEMINGEN:	2
9	DATUM VAN KENNISGEVING:	2
10	HANDTEKENING OPDRACHTGEVER:	2

0 TOELICHTING

Dit document is het Veiligheids- en Gezondheidsplan Ontwerpfase met de daarbij behorende risico-inventarisatie en -evaluatie (ontwerp-RI&E) van het ontwerp. Op basis van het Arbobesluit is de opdrachtgever verplicht om in de ontwerpfase rekening te (laten) houden met de verplichtingen in de uitvoeringsfase. Ontwerp, organisatie / planning en bouwmethodiek moeten aannemers, onderaannemers en zelfstandigen in staat stellen aan hun abowettelijke verplichtingen te voldoen.

Het gaat hierbij niet alleen om risico's in de uitvoeringsfase, maar ook om risico's voor werkzaamheden in de beheersfase. Deze laatste zijn opgenomen in het zogenaamde Dossier.

Bij de beoordeling van risico's moet onderscheid gemaakt worden tussen gebruikelijke en bijzondere uitvoeringsrisico's. Bijzondere risico's kunnen voortvloeien vanuit het ontwerp of vanuit de omgeving en wijken af van de gebruikelijke risico's. Bij dit laatste kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een beperkt beschikbaar bouwterrein, in dienst zijnde spoorlijnen of industriële processen welke een mogelijke wisselwerking kunnen hebben met de bouwactiviteiten.

De gebruikelijke uitvoeringsrisico's en de te nemen maatregelen zijn al vanuit de eigen bedrijfsrisico-inventarisatie en -evaluatie bij de betreffende aannemer bekend. Desondanks moet er altijd in de ontwerpfase gestreefd worden om deze gebruikelijke uitvoeringsrisico's te elimineren of zonodig te isoleren. Het preventiebeleid uit de Arbowet is hierbij het uitgangspunt:

- risico's worden zo mogelijk bij de bron bestreden;
- collectieve bescherming gaat boven individuele bescherming;
- de mens staat centraal bij de keuze van materialen, werkmethoden en hulpmiddelen;
- de stand der techniek moet worden aangehouden.

Het V&G-plan Ontwerpfase en Dossier zijn onderdeel van het bestek. De uitvoerende partij moet maatregelen nemen, zodat de risico's die in het V&G-plan Ontwerpfase vermeld staan, beperkt worden. Deze maatregelen moeten worden omschreven in het V&G-plan Uitvoeringsfase.

1 PROJECTGEGEVENS (ZIE KENNISGEVINGSFORMULIER)

1.1 OMSCHRIJVING BOUWWERK:

Renovatie kunstgras korfbalvelden kv Focus en hockeyvelden 1, 3 en 4 HC Etten-Leur

1.2 ADRES/LIGGING VAN HET BOUWWERK:

Het uit te voeren werk is gelegen aan de Olympiade 41 en 47 te Etten-Leur.

1.3 NAMEN EN ADRESSEN VAN DE BETROKKEN PARTIJEN

- a. Opdrachtgever(s)

Naam: gemeente Etten-Leur
 Adres: Roosendaalseweg 4
 Postcode/plaats: 4875 AA Etten-Leur
 Contactpersoon: dhr. E. v.d. Mast
 Telefoon: 076-5024000
 E-mail:
- b. Ontwerpende partij(en)

Naam: adviesburo R.I.E.T.
 Adres: Burg. v.d. Weijerstraat 80
 Postcode/plaats: 3981 EK Bunnik
 Contactpersoon: dhr. T. de Kroon
 Telefoon: 030-657 06 36
 E-mail: t.de-kroon@adviesburoriet.nl
- c. V&G-coördinator(en) Ontwerpfase

Naam:
 Adres:
 Postcode/plaats:
 Contactpersoon:
 Telefoon:
 E-mail:

Constructeur

Naam:
Adres:
Postcode/plaats:
Contactpersoon:
Telefoon:
E-mail:

Bouwdirectie:
Naam:
Adres:
Postcode/plaats:
Contactpersoon:
Telefoon:
E-mail:

d. Uitvoerende partij
Naam:
Adres:
Postcode/plaats:
Contactpersoon:
Telefoon:
E-mail:

Uitvoerende partij (nevenaannemer)
Naam:
Adres:
Postcode/plaats:
Contactpersoon:
Telefoon:
E-mail:

e. V&G-coördinator(en) Uitvoeringsfase
Naam:
Adres:
Postcode/plaats:
Contactpersoon:
Telefoon:
E-mail:

2 VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSRISICO'S (ONTWERPFASE)

2.1 BESCHRIJVING VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSRISICO'S VOORTVLOEIEND UIT HET ONTWERP EN/OF OMGEVING

2.2 OVERZICHT RISICO'S EN SUGGESTIES VOOR TE NEMEN MAATREGELEN

Bestekspost 111010 Verwijderen kunstgrasmat veld 1, 2

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan

	- voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	- opdrachtgever - constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 111020 Verwijderen kunstgrasmat veld 3

Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	tillen en dragen - opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper

Referenties	- ingenieursbureau - fabrikant - Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 111030 Verwijderen foam veld 1, 2

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 111040 Verwijderen foam veld 3 rand

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 113110 Verwijderen dug-outs, veld

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 113120 Verwijderen scoreord	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij

Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieurbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc)

	- verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 113210 Verwijderen afrastering, leunhek	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 114010 Graven proefsleuf.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners

Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 114110 Graven en aanvullen sleuf (diepte tot 1 m).	
Risico	vallen in openingen
Maatregel	- voorkom onnodige verticale openingen - afdekken/ afschermen gekoppeld aan opening (klep, luik, deksel)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper
Referenties	- voorkom dat er bij openingen tijdelijke afdekkingen moeten worden gebruikt - vaste luiken, deksels verdienen de voorkeur
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren

	- inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 114120 Verwijderen grondkabel.

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L
Maatregel	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 114130 Verwijderen lichtmast.	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	- opdrachtgever - constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico Maatregel	aanrijden derden - risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omlidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 115110 Opbreken betonbanden. 6x20

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 115120 Opbreken betonbanden. 6x20

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 115210 Opbreken betontegels. tegel 300x300

Risico **vallen van hoogte**

- Maatregel
- omleiden looproutes
 - voldoende doorstekende grondkerende constructie
 - veilig talud aanhouden
 - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
 - elementen/constructiedelen prefabriceren
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke opdrachtgever

Overleggen met constructeur
ontwerper

- Referenties
1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke opdrachtgever

Overleggen met grondeigenaar/ beheerder
gemeente/ provincie
heemkundekring
buurtbewoners

- Referenties
- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke opdrachtgever

Overleggen met constructeur

- Referenties
- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke opdrachtgever

Overleggen met producent
leverancier
arbeidshygiënist

- Referenties
- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
 - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 120110 Grond ontgraven uit veldcunet, lava

Risico **bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

- Maatregel
- opstellen constructieberekening
 - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
 - sloop- / montageplan opstellen
 - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
 - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
 - grondverbetering toepassing
 - toepassen sleufloze bodemtechniek
 - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan

Verantwoordelijke	- ontruimen / afzetten onveilige zone - opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico Maatregel	beknellen / pletten - inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering
Risico Maatregel	elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L - KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico Maatregel	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen - vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten

Referenties	- bevoegd gezag - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 120210 Grond ontgraven uit cunet schoonlooprooster	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	beknellen / pletten
Maatregel	- inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
Risico	- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering
Maatregel	elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L
	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer

Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen)

	- plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 120310 Grond ontgraven uit cunet gazon

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	beknellen / pletten
Maatregel	- inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
Risico	- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering
Maatregel	elektrocutedgevaar bij ondergrondse K&L
	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder

Verantwoordelijke	- werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Overleggen met	- opdrachtgever - beheerder
Referenties	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Risico	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen
Maatregel	- zie Kadaster.nl voor info over Klic
	elektrocuciegevaar bij bovengrondse leidingen
	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder
	- tijdelijk spanningsloos stellen
	- veilige zone voor materieel vaststellen
	-
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 120410 Graven en aanvullen sleuf (diepte tot 1 m).	
Risico	vallen in openingen
Maatregel	- voorkom onnodige verticale openingen - afdekken/ afschermen gekoppeld aan opening (klep, luik, deksel)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper
Referenties	- voorkom dat er bij openingen tijdelijke afdekkingen moeten worden gebruikt - vaste luiken, deksels verdienen de voorkeur
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau

Referenties	- constructeur - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 121010 Grond vervoeren, lava

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 121020 Grond vervoeren, zand voor zandbed	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder

Referenties	- spoorbeheerder - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 122010 Leveren grond. zand voor zandbed	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 122020 Leveren grond. humeuze grond	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij

Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieurbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	elektrocuciegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **aanrijden derden**
Maatregel - risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen)
- plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers
- plaatsen van verkeersmaatregelen
- houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen)
- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering
- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
- aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode
- eisen stellen aan maximale omvang voertuigen
- bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer
- verkeer regelen met erkende verkeersregelaars
- omwonenden tijdig informeren

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - wegbeheerder
- spoorbeheerder
- Bouw & Woningtoezicht
- politie/ hulpdiensten
- bevoegd gezag

Referenties - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen
- Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar
- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving
- NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen
- CROW 96a en b

Bestekspost 123210 Grond verwerken in cunet tegels

Risico **bedelven / inkalven**

Maatregel - grondmechanisch onderzoek uitvoeren
- aanvragen bemalings- en lozingsvergunning
- vaststellen bemalingsmethodiek
- natuurlijk talud ontgraven
- stabiele opslag vrijkomende grond
- talud versterken met waterglas o.g.
- vaststellen grondkerende constructie
- veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving

Verantwoordelijke - opdrachtgever
- ontwerpende partij

Overleggen met - bevoegd gezag
- grondmechanisch ingenieursbureau
- constructeur

Referenties - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

Risico **bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

Maatregel - opstellen constructieberekening
- bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
- sloop- / montageplan opstellen
- veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
- bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
- grondverbetering toepassing
- toepassen sleufloze bodemtechniek
- voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
- ontruimen / afzetten onveilige zone

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
- Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?

	- Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder

	- Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 123310 Grond verwerken in gazonstrook

Risico	bedelven / inkalven
--------	----------------------------

Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
-----------	---

Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
-------------------	---

Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
----------------	---

Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
-------------	---

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
--------	--

Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
-----------	--

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
-------------------	-----------------

Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico	elektrocuciegevaar bij bovengrondse leidingen
--------	--

Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
-----------	---

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
-------------------	-----------------

Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
----------------	--

Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
-------------	--

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
--------	---

Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
-----------	---

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
-------------------	-----------------

Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring
----------------	---

Referenties	- buurtbewoners - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 123320 Frezen.	
Risico	elektrocutedgevaar bij ondergrondse K&L
Maatregel	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen

	- zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faserings - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten

Referenties	- bevoegdgezag - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 123330 Verdichten grond.	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar
	- bevoegd gezag
	- deskundig bureau
	- deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen
	- uitvoeren milieutechnisch onderzoek
	- uitvoeren van metingen
	- opstellen saneringsplan
	- aangeven veiligheidsklasse(n)
	- aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar
	- milieukundig onderzoeksbureau
	- veiligheidskundige / arbeidshygiënist
	- bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem
	- Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater
	- Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
	- inventariseren aanwezigheid
	- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
	- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent
	- leverancier
	- arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
	- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen)
	- plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers
	- plaatsen van verkeersmaatregelen
	- houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen)
	- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
	- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering
	- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
	- aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode
	- eisen stellen aan maximale omvang voertuigen
	- bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer
	- verkeer regelen met erkende verkeersregelaars
	- omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
	- Bouw & Woningtoezicht
	- politie/ hulpdiensten
	- bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen
	- Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar
	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving
	- NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen
	- CROW 96a en b

Bestekspost 123340 Egaliseren sportvelden.

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken**

- Maatregel
- inzet mechanische (hulp-)middelen
 - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten
 - inentingsbeleid
 - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen
 - toezicht houden op gedrag medewerkers
 - registratie incidenten
 - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen

Verantwoordelijke - aannemer

- Overleggen met
- plantsoenendienst
 - bioloog
 - GGD

Referenties - Kennissysteem infectieziekten en arbeid: <https://www.kiza.beroepsziekten.nl/>

Risico **zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken**

- Maatregel
- inzet mechanische (hulp-)middelen
 - geven van voorlichting

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- plantsoenendienst
 - bioloog
 - GGD

Referenties - zie: <https://www.kiza.beroepsziekten.nl/>

- zie voor voor branche afspraken: <https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening>

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- producent
 - leverancier
 - arbeidshygiënist

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 131010 Graven en aanvullen werkput.	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij

Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 131020 Doorspuiten drains van horizontale drainage.

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **publiek op bouwplaats**
Maatregel - aanleg bouwplaatsbeveiliging
- afsluiten bouwplaats/depot
- plaatsen van verkeersmaatregelen
- alternatieve route bij recht van overpad
- overkappen/afschermen looproutes
- omwonenden tijdig informeren

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - omwonenden
Referenties - Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 131030 Doorsteken drains van horizontale drainage.

Risico **bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**
Maatregel - opstellen constructieberekening
- bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
- sloop- / montageplan opstellen
- veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
- bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
- grondverbetering toepassing
- toepassen sleufloze bodemtechniek
- voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
- ontruimen / afzetten onveilige zone

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur
Referenties - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine
- Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
- Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
- Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**
Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**
Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**
Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 131040 Herstellen drainageput	
Risico	vallen in openingen
Maatregel	- voorkom onnodige verticale openingen - afdekken/ afschermen gekoppeld aan opening (klep, luik, deksel)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper
Referenties	- voorkom dat er bij openingen tijdelijke afdekkingen moeten worden gebruikt - vaste luiken, deksels verdienen de voorkeur
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond

Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 131050 Herstellen drainage

Risico **bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

- Maatregel
- opstellen constructieberekening
 - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
 - sloop- / montageplan opstellen
 - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
 - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
 - grondverbetering toepassing
 - toepassen sleufloze bodemtechniek
 - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
 - ontruimen / afzetten onveilige zone
- Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met - constructeur
- Referenties
- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
 - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
 - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
 - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

- Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met - constructeur
- Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met
- producent
 - leverancier
 - arbeidshygiënist

- Referenties
- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
 - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **publiek op bouwplaats**

- Maatregel
- aanleg bouwplaatsbeveiliging
 - afsluiten bouwplaats/depot
 - plaatsen van verkeersmaatregelen
 - alternatieve route bij recht van overpad
 - overkappen/afschermen looproutes
 - omwonenden tijdig informeren

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met - omwonenden
- Referenties - Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 131051 Graven en aanvullen werkput.

Risico **bedelven / inkalven**

- Maatregel
- grondmechanisch onderzoek uitvoeren
 - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning
 - vaststellen bemalingsmethodiek
 - natuurlijk talud ontgraven
 - stabiele opslag vrijkomende grond
 - talud versterken met waterglas o.g.
 - vaststellen grondkerende constructie
 - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
 - ontwerpende partij

- Overleggen met
- bevoegd gezag
 - grondmechanisch ingenieursbureau
 - constructeur

Referenties - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
- Overleggen met
- constructeur
- Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
- Overleggen met
- producent
 - leverancier
 - arbeidshygiënist

Referenties

- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **aanrijden derden**

- Maatregel
- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen)
 - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers
 - plaatsen van verkeersmaatregelen
 - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen)
 - bouwverkeer scheiden van overig verkeer
 - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering
 - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
 - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode
 - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen
 - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer

	- verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 131052 Aanbrengen hulpstukken voor horizontale drainage.	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren

	- inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 131053 Doorspuiten drains van horizontale drainage.	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen

	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 132120 Aanbrengen PVC-buis. 125 mm	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen

	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 132130 Aanbrengen PVC-buis. 160 mm	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag

	- grondmechanisch ingenieursbureau
	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
	- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
	- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
	- gemeente/ provincie
	- heemkundekring
	- buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren
	- inzet (mechanische) hulpmiddelen
	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren
	- inzet (mechanische) hulpmiddelen
	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
	- inventariseren aanwezigheid
	- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
	- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent
	- leverancier
	- arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
	- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden
	- plaatsen van verkeersmaatregelen
	- plaatsen van fysieke afzettingen
	- spoor buitendienst stellen
	- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen
	- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
	- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
	- veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
	- beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
	- bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen
	- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 132140 Aanbrengen PVC-hulpstuk, t-stuk 125 mm

Risico **bedelven / inkalven**

- Maatregel
- grondmechanisch onderzoek uitvoeren
 - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning
 - vaststellen bemalingsmethodiek
 - natuurlijk talud ontgraven
 - stabiele opslag vrijkomende grond
 - talud versterken met waterglas o.g.
 - vaststellen grondkerende constructie
 - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
 - ontwerpende partij

- Overleggen met
- bevoegd gezag
 - grondmechanisch ingenieursbureau
 - constructeur

Referenties - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
- Overleggen met
- constructeur
- Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
- Overleggen met
- constructeur
- Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
- Overleggen met
- producent
 - leverancier
 - arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **aanrijden werknemers / materieel**

- Maatregel
- verkeer omleiden

	- plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 132150 Aanbrengen PVC-hulpstuk, bocht 125 mm

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 132210 Aanbrengen inspectieput Ø 600 mm	
Risico	vallen in openingen
Maatregel	- voorkom onnodige verticale openingen - afdekken/ afschermen gekoppeld aan opening (klep, luik, deksel)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper
Referenties	- voorkom dat er bij openingen tijdelijke afdekkingen moeten worden gebruikt - vaste luiken, deksels verdienen de voorkeur
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieurbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling

	- veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	- opdrachtgever - constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	- opdrachtgever - constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico Maatregel	aanrijden werknemers / materieel - verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen

	- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 132211 Graven en aanvullen werkput.

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren

Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag

Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
-------------	--

Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 132212 Aanbrengen put van kunststof.

Risico	vallen in openingen
Maatregel	- voorkom onnodige verticale openingen - afdekken/ afschermen gekoppeld aan opening (klep, luik, deksel)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper
Referenties	- voorkom dat er bij openingen tijdelijke afdekkingen moeten worden gebruikt - vaste luiken, deksels verdienen de voorkeur
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving

Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier

	- arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 132213 Aanbrengen putrand met deksel.	
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 132220 Aanbrengen kolk kunststof/gietijzer combinatieontl	
Risico	vallen in openingen
Maatregel	- voorkom onnodige verticale openingen - afdekken/ afschermen gekoppeld aan opening (klep, luik, deksel)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper
Referenties	- voorkom dat er bij openingen tijdelijke afdekkingen moeten worden gebruikt - vaste luiken, deksels verdienen de voorkeur
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij

Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 132230 Aanbrengen PVC-hulpstuk.

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 132240 Aanbrengen PVC-buis.	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder

	- gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 132250 Maken aansluiting op rioolput.	
Risico	vallen in openingen
Maatregel	- voorkom onnodige verticale openingen - afdekken/ afschermen gekoppeld aan opening (klep, luik, deksel)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper
Referenties	- voorkom dat er bij openingen tijdelijke afdekkingen moeten worden gebruikt - vaste luiken, deksels verdienen de voorkeur
Risico	bedelven / inkalven

Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 132320 Aanbrengen mantelbuis.	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	elektrocutiegevaar bestaande K&L
Maatregel	- Klic-melding - inventariseren aanwezigheid - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- beheerder - gebruiker - deskundig ...
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen

Risico	elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L
Maatregel	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder

	- Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 133010 Aanbrengen energiegroenkabel.

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	elektrocuciegevaar bij ondergrondse K&L
Maatregel	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 133020 Aanbrengen mast.	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen

	- bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten

Referenties	- bevoegd gezag - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 143020 Profileren van oppervlakken.	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode

Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode

	- aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 143030 Verdichten grond.

Risico	bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - aannemer

Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder

	- Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 143040 Aanbrengen sporttechnische laag. foam	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke Overleggen met	- aannemer - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen

	- geven van voorlichting
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico Maatregel	prikgevaar (injectienaalden) - afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - beheerder - gemeente - GGD
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 144010 Aanbrengen toplaag, veld 1	
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	tillen en dragen - opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Palletthaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	prikgevaar (injectienaalden)
Maatregel	- afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- beheerder - gemeente - GGD
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 144020 Aanbrengen toplaag, veld 2	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder

	- gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	prikgevaar (injectienaalden)
Maatregel	- afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- beheerder - gemeente - GGD
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 144110 Verzorgen van specialistisch onderhoud (water)	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid

	- verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 144111 Reinigen infill kunstgrassportveld.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 144112 Mos- en algenvrij maken kunstgrassportveld.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 144120 Mos- en algenvrij maken kunstgrassportveld.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 144130 Borstelen kunstgrassportveld.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid

	- verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 151010 Profileren van oppervlakken.

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof

Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen

- Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar
- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving
- NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen
- CROW 96a en b

Bestekspost 151020 Afwerken zandbed.Risico **vallen van hoogte**

Maatregel

- omleiden looproutes
- voldoende doorstekende grondkerende constructie
- veilig talud aanhouden
- voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
- elementen/constructiedelen prefabriceren
- slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
- ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever

- constructeur

- ontwerper

Referenties

1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico

Maatregel

explosiegevaar bij explosieven in ondergrond

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever
- grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties

- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico

Maatregel

tillen en dragen

- opstellen straatwerkplan
- voorschrijven prefabriceren bouwproducten
- aanhouden maximale tilnorm
- alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht)
- zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw
- neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp
- voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen
- voorkom repeterende werkzaamheden

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever
- ontwerper
- ingenieursbureau
- fabrikant

Referenties

- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw
- Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap
- A-blad Tillen
- zie Arbocatalogus
- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
- zie Arbocatalogus
- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)

Risico

Maatregel

ongunstige werkhoudingen

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever

- constructeur

Referenties

- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico

(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode

Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 151030 Boren van gaten in verhard beton, Ø 70 mm

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 151050 Pasmaken van betonbanden.	
Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	beknellen / pletten
Maatregel	- inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)

	- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	lawaaï
Maatregel	- leg in een programma van eisen vast dat machines niet meer dan 85 dB(A) produceren - ontwerp omkastingen indien machines > 85 dB(A) veroorzaken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - fabrikant/ leverancier
Referenties	- Abomafoon 1.22 Lawaai op de arbeidsplaats
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke Overleggen met	
Referenties	
Risico	(kwarts-)stof
Maatregel	- voorkomen vrijkomen - gebruik alternatieve materialen - zo min mogelijk hakken, zagen, frezen en andere bewerkingen - inventariseren aanwezigheid
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - aannemer - leverancier
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 151070 Zagen verharding.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	lawaai
Maatregel	- leg in een programma van eisen vast dat machines niet meer dan 85 dB(A) produceren - ontwerp omkastingen indien machines > 85 dB(A) veroorzaken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- fabrikant/ leverancier
Referenties	- Abomafoon 1.22 Lawaai op de arbeidsplaats
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	(kwarts-)stof bij sloop
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - mechanisch slopen/ verwijderen - in-situ slopen/ breken met sloopvergunning - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - vernevelen met water (beperkt effect, nog steeds pbm nodig)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - wegbeheerder - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig sloopbedrijf (BRL-certicaat)
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 152010 Leveren rechte opsluitband van beton.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 152110 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico **fysieke belasting**
Maatregel

Verantwoordelijke
Overleggen met
Referenties

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**
Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 152120 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20 hoek

Risico **vallen van hoogte**
Maatregel - omleiden looproutes
- voldoende doorstekende grondkerende constructie
- veilig talud aanhouden
- voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
- elementen/constructiedelen prefabriceren
- slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
- ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
- ontwerper

Referenties 1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**
Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**
Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 152130 Aanbrengen klemsysteem

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/

	- zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 152210 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20

Risico **vallen van hoogte**

- Maatregel
- omleiden looproutes
 - voldoende doorstekende grondkerende constructie
 - veilig talud aanhouden
 - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
 - elementen/constructiedelen prefabriceren
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- ontwerper

- Referenties
1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder

- gemeente/ provincie

- heemkundekring

- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **fysieke belasting**

Maatregel

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 152240 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20 schoonloop

Risico **vallen van hoogte**

- Maatregel
- omleiden looproutes
 - voldoende doorstekende grondkerende constructie
 - veilig talud aanhouden
 - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
 - elementen/constructiedelen prefabriceren
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke

- Overleggen met
- opdrachtgever
 - constructeur
 - ontwerper

- Referenties
1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke

- Overleggen met
- opdrachtgever
 - grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

- Referenties
- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke

- Overleggen met
- opdrachtgever
 - constructeur

- Referenties
- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **fysieke belasting**

Maatregel

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke

- Overleggen met
- opdrachtgever
 - producent
 - leverancier
 - arbeidshygiënist

- Referenties
- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
 - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 153120 Leveren betontegels. 300x300

Risico **vallen van hoogte**

- Maatregel
- omleiden looproutes
 - voldoende doorstekende grondkerende constructie
 - veilig talud aanhouden
 - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
 - elementen/constructiedelen prefabriceren
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke

- Overleggen met
- opdrachtgever
 - constructeur
 - ontwerper

- Referenties
1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **vallende voorwerpen / last**

- Maatregel
- opstellen hijsplan
 - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling
 - veilige opstelplaats aanvoerend materieel
 - ontruimen / afzetten onveilige zone
 - plaatsen van omleidingsroutes
 - last voorzien van deugdelijke hijspunten
 - voorzieningen opnemen voor vangschotten
 - hijsen met uitvalbeveiliging
 - inzet rigger

Verantwoordelijke

- Overleggen met
- opdrachtgever
 - constructeur
 - wegbeheerder
 - gemeente Bouw- & Woningtoezicht
 - kraanbedrijf

- Referenties
- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving
 - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke

- Overleggen met
- opdrachtgever
 - grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

- Referenties
- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke

- Overleggen met
- constructeur
- Referenties
- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 153130 Leveren betontegels. 150x300

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
-------------------	-----------------

Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 153210 Aanbrengen betontegels. tegelpad

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	trillingen
Maatregel	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - mechanisch slopen/bewerken
Verantwoordelijke Overleggen met	
Referenties	- Abomafoon 1.21 Trillingen
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 153220 Aanbrengen betonstraatstenen, werkpoort

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	trillingen
Maatregel	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - mechanisch slopen/bewerken
Verantwoordelijke Overleggen met	
Referenties	- Abomafoon 1.21 Trillingen
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 153310 Herstraten betontegels.

Risico **vallen van hoogte**

- Maatregel
- omleiden looproutes
 - voldoende doorstekende grondkerende constructie
 - veilig talud aanhouden
 - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
 - elementen/constructiedelen prefabriceren
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke

- Overleggen met
- opdrachtgever
 - constructeur
 - ontwerper

Referenties

1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
 - Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke

- Overleggen met
- opdrachtgever
 - grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

Referenties

- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **trillingen**

- Maatregel
- inzet van op afstand bedienbaar materieel
 - mechanisch slopen/bewerken

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

- Abomafoon 1.21 Trillingen

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **fysieke belasting**

Maatregel

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever
- producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties

- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 161110 Aanbrengen leunhek, h=1,1 m**Risico explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke

- opdrachtgever

Overleggen met

- grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties

- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico ongunstige werkhoudingen

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke

- opdrachtgever

Overleggen met

- constructeur

Referenties

- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico ongunstige werkhoudingen

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke

- opdrachtgever

Overleggen met

- constructeur

Referenties

- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

Maatregel

- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke

- opdrachtgever

Overleggen met

- producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties

- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico aanrijden werknemers / materieel

Maatregel

- verkeer omleiden
- plaatsen van verkeersmaatregelen
- plaatsen van fysieke afzettingen
- spoor buitendienst stellen
- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen
- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
- veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
- beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
- bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten

Verantwoordelijke

- opdrachtgever
- wegbeheerder
- spoorbeheerder

Overleggen met

- wegbeheerder
- spoorbeheerder

Referenties

- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen

- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 161120 Leveren leunbuis**Risico** **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met

- grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel

- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **aanrijden werknemers / materieel**

Maatregel

- verkeer omleiden
- plaatsen van verkeersmaatregelen
- plaatsen van fysieke afzettingen
- spoor buitendienst stellen
- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen
- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
- veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
- beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
- bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- wegbeheerder

- spoorbeheerder

Overleggen met - wegbeheerder

- spoorbeheerder

Referenties - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra

- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen

- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 162110 Aanbrengen korfbalpalen senior 3,50

Risico **bedelven / inkalven**

- Maatregel
- grondmechanisch onderzoek uitvoeren
 - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning
 - vaststellen bemalingsmethodiek
 - natuurlijk talud ontgraven
 - stabiele opslag vrijkomende grond
 - talud versterken met waterglas o.g.
 - vaststellen grondkerende constructie
 - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
 - ontwerpende partij

- Overleggen met
- bevoegd gezag
 - grondmechanisch ingenieurbureau
 - constructeur

- Referenties
- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

Risico **bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

- Maatregel
- opstellen constructieberekening
 - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
 - sloop- / montageplan opstellen
 - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
 - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
 - grondverbetering toepassing
 - toepassen sleufloze bodemtechniek
 - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
 - ontruimen / afzetten onveilige zone

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

- Overleggen met
- constructeur

- Referenties
- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine
 - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
 - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
 - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

- Referenties
- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

- Overleggen met
- constructeur

- Referenties
- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

- Overleggen met
- producent

	- leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 162310 Aanbrengen dug-outs	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met - omwonenden
Referenties - Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 162420 Aanbrengen schoonlooprooster. werkpoort

Risico **bedelven / inkalven**

Maatregel - grondmechanisch onderzoek uitvoeren
- aanvragen bemalings- en lozingsvergunning
- vaststellen bemalingsmethodiek
- natuurlijk talud ontgraven
- stabiele opslag vrijkomende grond
- talud versterken met waterglas o.g.
- vaststellen grondkerende constructie
- veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving

Verantwoordelijke - opdrachtgever
- ontwerpende partij

Overleggen met - bevoegd gezag
- grondmechanisch ingenieursbureau
- constructeur

Referenties - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

Risico **bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

Maatregel - opstellen constructieberekening
- bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
- sloop- / montageplan opstellen
- veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
- bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
- grondverbetering toepassing
- toepassen sleufloze bodemtechniek
- voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
- ontruimen / afzetten onveilige zone

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur
Referenties - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
- Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
- Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
- Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur
Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 162430 Aanbrengen schoonlooprooster. looppoort	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan

Verantwoordelijke	- ontruimen / afzetten onveilige zone - opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes

Verantwoordelijke	- omwonenden tijdig informeren
Overleggen met	- opdrachtgever
Referenties	- omwonenden
	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 162510 Aanbrengen scorebord

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- ontwerpende partij

Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
----------------	---

Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
-------------	---

Risico	bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
--------	---

Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
-----------	--

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
-------------------	-----------------

Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
--------	---

Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
-----------	---

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners

Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
-------------	---

Risico	ongunstige werkhoudingen
--------	---------------------------------

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
-----------	--

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
--------	---

Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
-----------	--

	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico Maatregel	hijsen in stedelijke omgeving - omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico Maatregel	publiek op bouwplaats - aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 171010 Bemesten grasveld NPK 17-17-17	
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken - inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers

Verantwoordelijke Overleggen met	- registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen - aannemer - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico Maatregel	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken - inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico Maatregel	aanrijden derden - risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico Maatregel	aanrijden werknemers / materieel - verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode

	- bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 172010 Zaaïen.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen

Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer

	- veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
	- beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
	- bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen
	- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 180010 Aanbrengen rijplaten.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
	- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
	- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
	- gemeente/ provincie
	- heemkundekring
	- buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren
	- inzet (mechanische) hulpmiddelen
	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
	- inventariseren aanwezigheid
	- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
	- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent
	- leverancier
	- arbeidshygiënist

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
	- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 180020 Instandhouden rijplaten.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
	- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
	- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
	- gemeente/ provincie
	- heemkundekring
	- buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren
	- inzet (mechanische) hulpmiddelen
	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
-------------------	-----------------

Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 180030 Verwijderen rijplaten.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 180110 Aanbrengen hek, tijdelijk bouwhek

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners

Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 180120 Verwijderen hek, tijdelijk bouwhek	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 180130 Aanbrengen hek, tijdelijk bouwhek veld

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 180140 Verwijderen hek, tijdelijk bouwhek

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

	- leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 180210 Aanleveren revisietekening.

Risico **vallen van hoogte**

Maatregel

- omleiden looproutes
- voldoende doorstekende grondkerende constructie
- veilig talud aanhouden
- voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
- elementen/constructiedelen prefabriceren
- sloop tijd verkorten door keuze sloop techniek
- ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- ontwerper

Referenties

1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder

- gemeente/ provincie

- heemkundekring

- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **tillen en dragen**

Maatregel

- opstellen straatwerkplan
- voorschrijven prefabriceren bouwproducten
- aanhouden maximale tilnorm
- alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht)
- zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw
- neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp
- voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen
- voorkom repeterende werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - ontwerper

- ingenieursbureau

- fabrikant

Referenties

- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw
- Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap
- A-blad Tillen
- zie Arbocatalogus
- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
- zie Arbocatalogus
- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- aannemer
	- producent
	- materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent
	- leverancier
	- arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
	- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 180310 Inspecteren.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
	- gemeente/ provincie
	- heemkundekring
	- buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 180410 Tvm in- en uitrit bouwverkeer	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen

	- houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurziestoornissen - CROW 96a en b

Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 211010 Verwijderen kunstgrasmat

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau

Referenties	- fabrikant - Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 213120 Verwijderen dug-outs, veld	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur

Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden

Referenties - Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 213210 Verwijderen keerplank, laag

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 213220 Verwijderen keerplank, hoog

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 213230 Verwijderen afrastering, leunhek

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 213240 Verwijderen hek, werkpoort

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 213250 Verwijderen hek, looppoort

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 213260 Verwijderen afrastering, staafmat ballenvanger

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 214010 Graven proefsleuf.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 214140 Uitbouwen beregeningssproeier.

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek

	- natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieurbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurziestoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 215110 Opbreken betonbanden. 6x20	
Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur

Referenties	- ontwerper 1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
Risico	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Maatregel	- Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Verantwoordelijke	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Overleggen met	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Referenties	- opdrachtgever
Risico	- grondeigenaar/ beheerder
Maatregel	- gemeente/ provincie
Verantwoordelijke	- heemkundekring
Overleggen met	- buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent
Referenties	- leverancier
Risico	- arbeidshygiënist
Maatregel	
Verantwoordelijke	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
Overleggen met	- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 215120 Opbreken betonbanden. 6x20

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- ontwerper
Risico	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
Maatregel	2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
	3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
	9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
	- Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)

Verantwoordelijke Overleggen met	- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO) - opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 215210 Opbreken betontegels. veegtegel

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren

	- inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 215220 Opbreken betontegels. tegel 300x300

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden

	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 215230 Opbreken betonstraatstenen. 1.5-3.0

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 220110 Grond ontgraven uit veldcunet, lava/rubber

Risico **bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

- Maatregel
- opstellen constructieberekening
 - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
 - sloop- / montageplan opstellen
 - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
 - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
 - grondverbetering toepassing
 - toepassen sleufloze bodemtechniek
 - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
 - ontruimen / afzetten onveilige zone

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- Referenties
- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
 - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
 - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
 - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **beknellen / pletten**

- Maatregel
- inventariseren constructie
 - opstellen sloopplan
 - installaties spanningsloos maken (LOTO)
 - bewegende delen afschermen
 - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- gemeente, B&WT
- deskundig sloopbedrijf
- deskundig constructiebedrijf

- Referenties
1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering

Risico **elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L**

- Maatregel
- KLIC-melding
 - vooraf signaleren met detectiesystemen
 - spanningsloos stellen
 - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder
 - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- beheerder

- Overleggen met
- Kadaster
 - beheerder
 - gebruiker

- Referenties
- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen
 - zie Kadaster.nl voor info over Klic

Risico **elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen**

- Maatregel
- vooroverleg met spoor- of netbeheerder
 - tijdelijk spanningsloos stellen
 - veilige zone voor materieel vaststellen
 -

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- net- of spoorbeheerder
 - procesaannemer

- Referenties
- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen
 - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode

	- aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 220210 Grond ontgraven uit cunet schoonlooprooster

Risico	bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	beknellen / pletten
Maatregel	- inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering
Risico	elektrocutedgevaar bij ondergrondse K&L
Maatregel	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker

Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 221010 Grond vervoeren, lava/rubber	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier

	- arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 221020 Grond vervoeren, zand voor zandbed	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen

	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
	- inventariseren aanwezigheid
	- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
	- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent
	- leverancier
	- arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
	- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen)
	- plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers
	- plaatsen van verkeersmaatregelen
	- houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen)
	- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
	- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering
	- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
	- aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode
	- eisen stellen aan maximale omvang voertuigen
	- bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer
	- verkeer regelen met erkende verkeersregelaars
	- omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
	- Bouw & Woningtoezicht
	- politie/ hulpdiensten
	- bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen
	- Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar
	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving
	- NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen
	- CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden
	- plaatsen van verkeersmaatregelen
	- plaatsen van fysieke afzettingen
	- spoor buitendienst stellen
	- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen
	- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
	- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
	- veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
	- beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
	- bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen
	- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 222010 Leveren grond.

Risico **bedelven / inkalven**

- Maatregel
- grondmechanisch onderzoek uitvoeren
 - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning
 - vaststellen bemalingsmethodiek
 - natuurlijk talud ontgraven
 - stabiele opslag vrijkomende grond
 - talud versterken met waterglas o.g.
 - vaststellen grondkerende constructie
 - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
 - ontwerpende partij

- Overleggen met
- bevoegd gezag
 - grondmechanisch ingenieurbureau
 - constructeur

- Referenties
- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

Risico **bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

- Maatregel
- opstellen constructieberekening
 - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
 - sloop- / montageplan opstellen
 - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
 - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
 - grondverbetering toepassing
 - toepassen sleufloze bodemtechniek
 - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
 - ontruimen / afzetten onveilige zone

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

- Overleggen met
- constructeur

- Referenties
- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
 - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
 - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
 - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen**

- Maatregel
- vooroverleg met spoor- of netbeheerder
 - tijdelijk spanningsloos stellen
 - veilige zone voor materieel vaststellen
 -

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

- Overleggen met
- net- of spoorbeheerder
 - procesaannemer

- Referenties
- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen
 - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

- Referenties
- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 223210 Grond verwerken in cunet veegtegel	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)

Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	elektrocuciegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen)

	- plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 231010 Graven en aanvullen werkput.

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid

	- verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico Maatregel	aanrijden derden - risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hissen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico Maatregel	aanrijden werknemers / materieel - verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 231020 Doorspuiten drains van horizontale drainage.	
Risico Maatregel	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel) - opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)

	- grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	- opdrachtgever - constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico Maatregel	publiek op bouwplaats - aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	- opdrachtgever - omwonenden - Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 231030 Doorsteken drains van horizontale drainage.	
Risico Maatregel	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel) - opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing

	- toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 231040 Herstellen drainageput	
Risico	vallen in openingen
Maatregel	- voorkom onnodige verticale openingen - afdekken/ afschermen gekoppeld aan opening (klep, luik, deksel)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper
Referenties	- voorkom dat er bij openingen tijdelijke afdekkingen moeten worden gebruikt - vaste luiken, deksels verdienen de voorkeur
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren

	- aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie

	- inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 231050 Herstellen drainage	
Risico	bezijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen

	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 231051 Graven en aanvullen werkput.	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen

	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 231052 Aanbrengen hulpstukken voor horizontale drainage.

Risico **bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

- Maatregel
- opstellen constructieberekening
 - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
 - sloop- / montageplan opstellen
 - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
 - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
 - grondverbetering toepassing
 - toepassen sleufloze bodemtechniek
 - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
 - ontruimen / afzetten onveilige zone
- Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met - constructeur
- Referenties - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
- Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
 - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
 - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

- Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met - constructeur
- Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met - producent
- leverancier
 - arbeidshygiënist

- Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **publiek op bouwplaats**

- Maatregel
- aanleg bouwplaatsbeveiliging
 - afsluiten bouwplaats/depot
 - plaatsen van verkeersmaatregelen
 - alternatieve route bij recht van overpad
 - overkappen/afschermen looproutes
 - omwonenden tijdig informeren

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met - omwonenden
- Referenties - Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 231053 Doorspuiten drains van horizontale drainage.

Risico **bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

- Maatregel
- opstellen constructieberekening
 - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
 - sloop- / montageplan opstellen
 - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
 - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
 - grondverbetering toepassing
 - toepassen sleufloze bodemtechniek
 - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
 - ontruimen / afzetten onveilige zone
- Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met - constructeur
- Referenties
- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
 - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
 - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
 - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners
- Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met - constructeur
- Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met
- producent
 - leverancier
 - arbeidshygiënist
- Referenties
- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
 - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **publiek op bouwplaats**

- Maatregel
- aanleg bouwplaatsbeveiliging
 - afsluiten bouwplaats/depot
 - plaatsen van verkeersmaatregelen
 - alternatieve route bij recht van overpad
 - overkappen/afschermen looproutes
 - omwonenden tijdig informeren

- Verantwoordelijke - opdrachtgever
- Overleggen met - omwonenden
- Referenties - Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 234010 Aanbrengen beregeningsproeier

Risico **vallende voorwerpen / last**

Maatregel

- opstellen hijsplan
- veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling
- veilige opstelplaats aanvoerend materieel
- ontruimen / afzetten onveilige zone
- plaatsen van omleidingsroutes
- last voorzien van deugdelijke hijspunten
- voorzieningen opnemen voor vangschotten
- hijsen met uitvalbeveiliging
- inzet rigger

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met

- constructeur
- wegbeheerder
- gemeente Bouw- & Woningtoezicht
- kraanbedrijf

Referenties

- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving
- Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met

- grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties

- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met

- constructeur

Referenties

- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met

- constructeur

Referenties

- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel

- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met

- producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties

- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **aanrijden derden**

Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 241010 Profileren van oppervlakken.

Risico	bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond

Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	- opdrachtgever - constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden

	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 243010 Aanbrengen sporttechnische laag. lava 0-16	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen

	- zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	prikgevaar (injectienaalden)
Maatregel	- afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- beheerder - gemeente - GGD
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 243020 Profileren van oppervlakken.

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen

Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 243030 Verdichten grond.	
Risico	bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)

	- grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 243040 Aanbrengen sporttechnische laag. foam	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm

	- alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke Overleggen met	- aannemer - plantsoendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - plantsoendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	prikgevaar (injectienaalden)

Maatregel	- afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - beheerder - gemeente - GGD
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 244010 Aanbrengen toplaag.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke Overleggen met	- aannemer - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen

	- geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	prikgevaar (injectienaalden)
Maatregel	- afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- beheerder - gemeente - GGD
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 244110 Verzorgen van specialistisch onderhoud (water)	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid

	- verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 244111 Reinigen infill kunstgrassportveld.	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 244112 Mos- en algenvrij maken kunstgrassportveld.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 244120 Mos- en algenvrij maken kunstgrassportveld.**Risico** **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - grondeigenaar/ beheerder

- gemeente/ provincie

- heemkundekring

- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>**Risico** **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - constructeur**Referenties** - 1.20 Fysieke belasting in de bouw**Risico** **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - constructeur**Referenties** - 1.20 Fysieke belasting in de bouw**Risico** **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel

- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 244130 Borstelen kunstgrassportveld.**Risico** **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - grondeigenaar/ beheerder

- gemeente/ provincie

- heemkundekring

- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>**Risico** **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 251010 Profileren van oppervlakken.

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering

	- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 251020 Afwerken zandbed.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen

	- zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- aannemer
	- producent
	- materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent
	- leverancier
	- arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
	- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 251030 Boren van gaten in verhard beton, Ø 70 mm	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
	- gemeente/ provincie
	- heemkundekring
	- buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof

	- afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 251040 Boren van gaten in verhard beton, Ø 100 mm	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren

	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 251050 Pasmaken van betonbanden.	
Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	beknellen / pletten
Maatregel	- inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf

Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	lawaaï
Maatregel	- leg in een programma van eisen vast dat machines niet meer dan 85 dB(A) produceren - ontwerp omkastingen indien machines > 85 dB(A) veroorzaken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- fabrikant/ leverancier
Referenties	- Abomafoon 1.22 Lawaai op de arbeidsplaats
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	(kwarts-)stof
Maatregel	- voorkomen vrijkomen - gebruik alternatieve materialen - zo min mogelijk hakken, zagen, frezen en andere bewerkingen - inventariseren aanwezigheid
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- ontwerper
Overleggen met	- aannemer - leverancier
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 251070 Zagen verharding.

Risico **vallen van hoogte**

- Maatregel
- omleiden looproutes
 - voldoende doorstekende grondkerende constructie
 - veilig talud aanhouden
 - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
 - elementen/constructiedelen prefabriceren
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever
- constructeur
- ontwerper

Referenties

1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
 - Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever
- grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties

- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **lawaai**

- Maatregel
- leg in een programma van eisen vast dat machines niet meer dan 85 dB(A) produceren
 - ontwerp omkastingen indien machines > 85 dB(A) veroorzaken

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever
- fabrikant/ leverancier

Referenties

- Abomafoon 1.22 Lawaai op de arbeidsplaats

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever
- constructeur

Referenties

- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **fysieke belasting**

Maatregel

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

Risico **(kwarts-)stof bij sloop**

- Maatregel
- inventariseren aanwezigheid
 - mechanisch slopen/ verwijderen
 - in-situ slopen/ breken met sloopvergunning
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - vernevelen met water (beperkt effect, nog steeds pbm nodig)

Verantwoordelijke

Overleggen met

- eigenaar
- wegbeheerder
- bevoegd gezag
- deskundig bureau
- deskundig sloopbedrijf (BRL-certicaat)

Referenties

- Abomafoon 8.22 Kwartsstof

Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 252010 Leveren rechte opsluitband van beton.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht

	- kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 252110 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 252120 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20 hoek

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners

Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 252130 Aanbrengen klemsysteem

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD

Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omlidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen
	- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 252210 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20**Risico vallen van hoogte**

Maatregel	- omleiden looproutes
	- voldoende doorstekende grondkerende constructie
	- veilig talud aanhouden
	- voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
	- elementen/constructiedelen prefabriceren
	- slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
	- ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- ontwerper

Referenties 1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.

2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).

3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.

9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico explosiegevaar bij explosieven in ondergrond

Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
	- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
	- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder

- gemeente/ provincie

- heemkundekring

- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>**Risico ongunstige werkhoudingen**

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren
	- inzet (mechanische) hulpmiddelen
	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico fysieke belasting

Maatregel

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

Risico toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
	- inventariseren aanwezigheid
	- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
	- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 252220 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20 hoek

Risico **vallen van hoogte**

Maatregel - omleiden looproutes
- voldoende doorstekende grondkerende constructie
- veilig talud aanhouden
- voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
- elementen/constructiedelen prefabriceren
- slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
- ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- ontwerper

Referenties 1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder

- gemeente/ provincie

- heemkundekring

- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **fysieke belasting**

Maatregel

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 252230 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 6x20

Risico **vallen van hoogte**

- Maatregel
- omleiden looproutes
 - voldoende doorstekende grondkerende constructie
 - veilig talud aanhouden
 - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
 - elementen/constructiedelen prefabriceren
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- ontwerper

- Referenties
1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder

- gemeente/ provincie

- heemkundekring

- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **fysieke belasting**

Maatregel

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 252240 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20 schoonloop

Risico **vallen van hoogte**

- Maatregel
- omleiden looproutes
 - voldoende doorstekende grondkerende constructie
 - veilig talud aanhouden
 - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
 - elementen/constructiedelen prefabriceren
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- ontwerper

Referenties 1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.

2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).

3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.

9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder

- gemeente/ provincie

- heemkundekring

- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **fysieke belasting**

Maatregel

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 253120 Leveren betontegels. 300x300

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
	- ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
	- wegbeheerder
	- gemeente Bouw- & Woningtoezicht
	- kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
	- gemeente/ provincie
	- heemkundekring
	- buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 253130 Leveren betontegels. 150x300

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 253210 Aanbrengen betontegels. veegtegel

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	trillingen
Maatregel	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - mechanisch slopen/bewerken
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	- Abomafoon 1.21 Trillingen
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 253220 Aanbrengen betontegels. tegelpad

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	trillingen
Maatregel	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - mechanisch slopen/bewerken
Verantwoordelijke Overleggen met	
Referenties	- Abomafoon 1.21 Trillingen
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 253230 Aanbrengen betonstraatstenen, streklaag

Risico **vallen van hoogte**

- Maatregel
- omleiden looproutes
 - voldoende doorstekende grondkerende constructie
 - veilig talud aanhouden
 - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
 - elementen/constructiedelen prefabriceren
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever
- constructeur
- ontwerper

Referenties

1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
 - Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever
- grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties

- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **trillingen**

- Maatregel
- inzet van op afstand bedienbaar materieel
 - mechanisch slopen/bewerken

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

- Abomafoon 1.21 Trillingen

Risico **tillen en dragen**

- Maatregel
- opstellen straatwerkplan
 - voorschrijven prefabriceren bouwproducten
 - aanhouden maximale tilnorm
 - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht)
 - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw
 - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp
 - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen
 - voorkom repeterende werkzaamheden

Verantwoordelijke

Overleggen met

- opdrachtgever
- ontwerper
- ingenieursbureau
- fabrikant

Referenties

- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw
- Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap
- A-blad Tillen
- zie Arbocatalogus
- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
- zie Arbocatalogus
- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties

- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 253240 Aanbrengen betonstraatstenen, werkpoort

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	trillingen
Maatregel	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - mechanisch slopen/bewerken
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	- Abomafoon 1.21 Trillingen
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw

	- neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 253310 Herstraten betontegels.	
Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	trillingen
Maatregel	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - mechanisch slopen/bewerken
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	- Abomafoon 1.21 Trillingen
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 261010 Aanbrengen hek, achter ballenvanger

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 261110 Aanbrengen dubbelstaafmat leunhek, h=1,1 m

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel

Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 261120 Aanbrengen keerplank, laag

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
-------------	---

Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden

	- plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 261130 Aanbrengen keerplank, hoog, nieuw

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen

	- plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 261140 Aanbrengen keerplank, hoog, herplaatsen

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met

- grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel

- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met

- producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties

- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **aanrijden werknemers / materieel**

Maatregel

- verkeer omleiden
- plaatsen van verkeersmaatregelen
- plaatsen van fysieke afzettingen

	- spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 261210 Aanbrengen hek, dubbele werkpoort

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/

Risico ongunstige werkhoudingen

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 261220 Aanbrengen hek, enkele looppoort

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren

	- inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 262150 Aanbrengen wedstrijd hockeydoel	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder

	- gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 262210 Aanbrengen hoekvlaggen.	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie

	- veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieurbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijzen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route

	- houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 262310 Aanbrengen dug-outs	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 262420 Aanbrengen schoonloopprooster. normaal	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond

	- talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieurbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving

Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 271010 Bemesten grasveld NPK 17-17-17	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen

- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 272010 Zaaien.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst

	- bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 280010 Aanbrengen rijplaten.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 280020 Instandhouden rijplaten.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent

	- leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 280030 Verwijderen rijplaten.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 280110 Aanbrengen hek, tijdelijk bouwhek

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie

	- inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 280120 Verwijderen hek, tijdelijk bouwhek

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 280210 Aanleveren revisietekening.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.

9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 280310 Inspecteren.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 280410 Tvm in- en uitrit bouwverkeer

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **aanrijden derden**

Maatregel - risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen)
- plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers
- plaatsen van verkeersmaatregelen
- houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen)
- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering
- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
- aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode
- eisen stellen aan maximale omvang voertuigen
- bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer
- verkeer regelen met erkende verkeersregelaars
- omwonenden tijdig informeren

Verantwoordelijke - opdrachtgever
- wegbeheerder
Overleggen met - wegbeheerder
- spoorbeheerder
- Bouw & Woningtoezicht
- politie/ hulpdiensten
- bevoegd gezag

Referenties - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen
- Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar
- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving
- NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen
- CROW 96a en b

Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 311010 Verwijderen kunstgrasmat	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden

	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 313210 Verwijderen keerplank

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
-------------	---

Bestekspost 313230 Verwijderen afrastering, leunhek

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
-------------------	-----------------

Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 313240 Verwijderen afrastering, leunhek

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 313250 Verwijderen afrastering, ballenvanger. 21 x 4 m

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners

Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 314010 Graven proefsleuf.	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 314140 Uitbouwen beregeningssproeier.

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie

	- inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 315110 Opbreken betonbanden. 6x20	
Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk

	- elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 315210 Opbreken betontegels. veegtegel

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 315240 Opbreken betonstraatstenen. 1.5-3.0

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring

Referenties	- buurtbewoners - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 320110 Grond ontgraven uit veldcunet, lava/rubber

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	beknellen / pletten
Maatregel	- inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering
Risico	elektrocutedgevaar bij ondergrondse K&L
Maatregel	- KLIC-melding

	- vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem

	- Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 320120 Grond ontgraven uit veldcunet, onderbouwdrainzand	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	beknellen / pletten
Maatregel	- inventariseren constructie - opstellen sloopplan

	- installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
Risico	- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering
Maatregel	elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L - KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- beheerder - Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 320210 Grond ontgraven uit cunet schoonlooprooster	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan

	- sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico Maatregel	beknellen / pletten - inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
Risico Maatregel	- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L - KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico Maatregel	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen - vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners

Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren

Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 321010 Grond vervoeren, lava/rubber

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
-------------	---

Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - wegbeheerder

	- spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 321020 Grond vervoeren, onderboudrainzand	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omléidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 321030 Grond vervoeren, zand voor zandbed

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur

Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 322010 Leveren grond.

Risico **bedelven / inkalven**

- Maatregel
- grondmechanisch onderzoek uitvoeren
 - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning
 - vaststellen bemalingsmethodiek
 - natuurlijk talud ontgraven
 - stabiele opslag vrijkomende grond
 - talud versterken met waterglas o.g.
 - vaststellen grondkerende constructie
 - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever
 - ontwerpende partij

- Overleggen met
- bevoegd gezag
 - grondmechanisch ingenieurbureau
 - constructeur

- Referenties
- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

Risico **bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

- Maatregel
- opstellen constructieberekening
 - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
 - sloop- / montageplan opstellen
 - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
 - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
 - grondverbetering toepassing
 - toepassen sleufloze bodemtechniek
 - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
 - ontruimen / afzetten onveilige zone

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

- Overleggen met
- constructeur

- Referenties
- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
 - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
 - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
 - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen**

- Maatregel
- vooroverleg met spoor- of netbeheerder
 - tijdelijk spanningsloos stellen
 - veilige zone voor materieel vaststellen
 -

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

- Overleggen met
- net- of spoorbeheerder
 - procesaannemer

- Referenties
- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen
 - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

- Referenties
- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

- Verantwoordelijke
- opdrachtgever

Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 331010 Graven en aanvullen werkput.	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond

Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen

	- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 331020 Doorspuiten drains van horizontale drainage.

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 331030 Doorsteken drains van horizontale drainage.	
Risico	bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 331040 Herstellen drainageput	
Risico	vallen in openingen
Maatregel	- voorkom onnodige verticale openingen - afdekken/ afschermen gekoppeld aan opening (klep, luik, deksel)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper
Referenties	- voorkom dat er bij openingen tijdelijke afdekkingen moeten worden gebruikt - vaste luiken, deksels verdienen de voorkeur
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieurbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring

Referenties	- buurtbewoners - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 334010 Aanbrengen beregeningsproeier	
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging

Verantwoordelijke Overleggen met	- inzet rigger - opdrachtgever - constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars

Verantwoordelijke	- omwonenden tijdig informeren - opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 334020 Op hoogte brengen opbouwgarrituur. beregeningsput

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	elektrocutiegevaar bestaande K&L
Maatregel	- Klic-melding - inventariseren aanwezigheid - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- beheerder - gebruiker - deskundig ...
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen
Risico	elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L
Maatregel	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen

	- spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen

	- Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 341010 Profileren van oppervlakken.	
Risico	bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp

	- mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer

	- verkeer regelen met erkende verkeersregelaars
	- omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
	- Bouw & Woningtoezicht
	- politie/ hulpdiensten
	- bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen
	- Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar
	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving
	- NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen
	- CROW 96a en b

Bestekspost 343010 Aanbrengen sporttechnische laag. lava 0-16

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
	- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
	- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
	- gemeente/ provincie
	- heemkundekring
	- buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan
	- voorschrijven prefabriceren bouwproducten
	- aanhouden maximale tilnorm
	- alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht)
	- zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw
	- neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp
	- voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen
	- voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper
	- ingenieursbureau
	- fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw
	- Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap
	- A-blad Tillen
	- zie Arbocatalogus
	- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
	- zie Arbocatalogus
	- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren
	- inzet (mechanische) hulpmiddelen
	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen
	- geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten
	- inentingsbeleid
	- verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen
	- toezicht houden op gedrag medewerkers
	- registratie incidenten
	- zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst

	- bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	prikgevaar (injectienaalden)
Maatregel	- afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- beheerder - gemeente - GGD
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 343020 Profileren van oppervlakken.	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie

	- heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 343030 Verdichten grond.

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen

	- houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 343040 Aanbrengen sporttechnische laag. foam

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten

	- inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke Overleggen met	- aannemer - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	prikgevaar (injectienaalden)
Maatregel	- afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - beheerder - gemeente - GGD
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 344010 Aanbrengen toplaag.	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp

	- voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieurbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	- opdrachtgever - constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken - inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke Overleggen met	- aannemer - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico Maatregel	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken - inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico Maatregel	prikgevaar (injectienaalden) - afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - beheerder
- gemeente
- GGD
Referenties - Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 344110 Verzorgen van specialistisch onderhoud (semi-water)

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**
Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners
Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**
Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **ongunstige werkhoudingen**
Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**
Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**
Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 344111 Reinigen infill kunstgrassportveld.

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsparing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 344112 Mos- en algenvrij maken kunstgrassportveld.

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
	- gemeente/ provincie
	- heemkundekring
	- buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren
	- inzet (mechanische) hulpmiddelen
	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren
	- inzet (mechanische) hulpmiddelen
	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
	- inventariseren aanwezigheid
	- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
	- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent
	- leverancier
	- arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
	- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 351010 Profileren van oppervlakken.

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening
	- bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
	- sloop- / montageplan opstellen
	- veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
	- bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
	- grondverbetering toepassing
	- toepassen sleufloze bodemtechniek
	- voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
	- ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
	- Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
	- Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
	- Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
	- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
	- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
	- gemeente/ provincie

	- heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 351020 Afwerken zandbed.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht)

	- zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 351040 Boren van gaten in verhard beton, Ø 100 mm

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- aannemer
Overleggen met	- producent
	- materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent
	- leverancier
	- arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
	- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 351050 Pasmaken van betonbanden.	
Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
	- ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.

9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

Risico	beknellen / pletten
Maatregel	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Verantwoordelijke	
Overleggen met	- inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Referenties	- opdrachtgever - constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	
Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	lawaai
Maatregel	- leg in een programma van eisen vast dat machines niet meer dan 85 dB(A) produceren - ontwerp omkastingen indien machines > 85 dB(A) veroorzaken
Verantwoordelijke	
Overleggen met	- opdrachtgever - fabrikant/ leverancier
Referenties	- Abomafoon 1.22 Lawaai op de arbeidsplaats
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	
Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	(kwarts-)stof
Maatregel	- voorkomen vrijkomen - gebruik alternatieve materialen - zo min mogelijk hakken, zagen, frezen en andere bewerkingen - inventariseren aanwezigheid
Verantwoordelijke	
Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - aannemer - leverancier
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 351060 Zagen verharding.

Risico **vallen van hoogte**

Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur

Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
-------------	--

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
-----------	---

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners

Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
-------------	---

Risico **lawaai**

Maatregel	- leg in een programma van eisen vast dat machines niet meer dan 85 dB(A) produceren - ontwerp omkastingen indien machines > 85 dB(A) veroorzaken
-----------	---

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- fabrikant/ leverancier

Referenties	- Abomafoon 1.22 Lawaai op de arbeidsplaats
-------------	---

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
-----------	--

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **fysieke belasting**

Maatregel

Verantwoordelijke
Overleggen met

Referenties

Risico **(kwarts-)stof bij sloop**

- Maatregel
- inventariseren aanwezigheid
 - mechanisch slopen/ verwijderen
 - in-situ slopen/ breken met sloopvergunning
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - vernevelen met water (beperkt effect, nog steeds pbm nodig)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- eigenaar
 - wegbeheerder
 - bevoegd gezag
 - deskundig bureau
 - deskundig sloopbedrijf (BRL-certicaat)

Referenties - Abomafoon 8.22 Kwartsstof

Risico **(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode**

- Maatregel
- vervangen door minder schadelijke bouwstof
 - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp
 - mechanisch (be-)verwerken
 - in prefab uitvoeren
 - op maat laten aanvoeren
 - inzet van op afstand bedienbaar materieel
 - vernevelen met water

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- aannemer
 - producent
 - materieeldienst

Referenties - Abomafoon 8.22 Kwartsstof

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- producent
 - leverancier
 - arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 352010 Leveren rechte opsluitband van beton.

Risico **vallen van hoogte**

- Maatregel
- omleiden looproutes
 - voldoende doorstekende grondkerende constructie
 - veilig talud aanhouden
 - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
 - elementen/constructiedelen prefabriceren
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- constructeur
 - ontwerper

Referenties

1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 352110 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 352120 Aanbrengen klemsysteem

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren

	- inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag

Referenties

- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen
- Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar
- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving
- NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen
- CROW 96a en b

Risico **aanrijden werknemers / materieel**

Maatregel

- verkeer omleiden
- plaatsen van verkeersmaatregelen
- plaatsen van fysieke afzettingen
- spoor buitendienst stellen
- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen
- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
- veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
- beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
- bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- wegbeheerder

- spoorbeheerder

Overleggen met - wegbeheerder

- spoorbeheerder

Referenties - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra

- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen

- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 352220 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20

Risico **vallen van hoogte**

Maatregel

- omleiden looproutes
- voldoende doorstekende grondkerende constructie
- veilig talud aanhouden
- voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
- elementen/constructiedelen prefabriceren
- slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
- ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- ontwerper

Referenties 1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.

2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).

3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.

9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder

- gemeente/ provincie

- heemkundekring

- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **fysieke belasting**

Maatregel

Verantwoordelijke
Overleggen met
Referenties

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**
Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 353010 Leveren betontegels. 400x600

Risico **vallen van hoogte**
Maatregel - omleiden looproutes
- voldoende doorstekende grondkerende constructie
- veilig talud aanhouden
- voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
- elementen/constructiedelen prefabriceren
- slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
- ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
- ontwerper

Referenties 1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **vallende voorwerpen / last**
Maatregel - opstellen hijsplan
- veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling
- veilige opstelplaats aanvoerend materieel
- ontruimen / afzetten onveilige zone
- plaatsen van omleidingsroutes
- last voorzien van deugdelijke hijspunten
- voorzieningen opnemen voor vangschotten
- hijsen met uitvalbeveiliging
- inzet rigger

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
- wegbeheerder
- gemeente Bouw- & Woningtoezicht
- kraanbedrijf

Referenties - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving
- Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**
Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 353020 Leveren betontegels. 300x300

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht

	- kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 353030 Leveren betontegels. 150x300

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone

	- plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 353110 Aanbrengen betontegels. veegtegel	
Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	trillingen
Maatregel	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - mechanisch slopen/bewerken
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	- Abomafoon 1.21 Trillingen
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier

	- arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 353120 Aanbrengen betonstraatstenen.

Risico	vallen van hoogte
--------	--------------------------

Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
-----------	---

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
-------------------	-----------------

Overleggen met	- constructeur
----------------	----------------

	- ontwerper
--	-------------

Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
-------------	--

	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
--	---

	- Abomafoon 4.12 Leuningwerk
--	------------------------------

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
--------	---

Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
-----------	---

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
-------------------	-----------------

Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
----------------	----------------------------

	- gemeente/ provincie
--	-----------------------

	- heemkundekring
--	------------------

	- buurtbewoners
--	-----------------

Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
-------------	---

Risico	trillingen
--------	-------------------

Maatregel	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - mechanisch slopen/bewerken
-----------	---

Verantwoordelijke	
-------------------	--

Overleggen met	
----------------	--

Referenties	- Abomafoon 1.21 Trillingen
-------------	-----------------------------

Risico	tillen en dragen
--------	-------------------------

Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
-----------	--

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
-------------------	-----------------

Overleggen met	- ontwerper
----------------	-------------

	- ingenieursbureau
--	--------------------

	- fabrikant
--	-------------

Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap
-------------	---

	- A-blad Tillen
--	-----------------

	- zie Arbocatalogus
--	---------------------

	- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
--	---

	- zie Arbocatalogus
--	---------------------

	- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
--	---

Risico	ongunstige werkhoudingen
--------	---------------------------------

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren
-----------	---

	- inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 353210 Herstraten betontegels.	
Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	trillingen
Maatregel	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - mechanisch slopen/bewerken
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	- Abomafoon 1.21 Trillingen

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 361010 Aanbrengen hek, ballenvanger 30 x 5 m

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 361110 Aanbrengen gaas leunhek, h=1,0 m**Risico** **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel**
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met**
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>**Risico** **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel**
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - constructeur**Referenties** - 1.20 Fysieke belasting in de bouw**Risico** **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel**
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - constructeur**Referenties** - 1.20 Fysieke belasting in de bouw**Risico** **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel**
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - producent

- leverancier

- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico **aanrijden werknemers / materieel**

- Maatregel**
- verkeer omleiden
 - plaatsen van verkeersmaatregelen
 - plaatsen van fysieke afzettingen
 - spoor buitendienst stellen
 - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen
 - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
 - bouwverkeer scheiden van overig verkeer
 - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
 - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
 - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- wegbeheerder

- spoorbeheerder

Overleggen met - wegbeheerder

- spoorbeheerder

Referenties - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra

- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen

- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 361120 Aanbrengen keerplank, laag

Risico explosiegevaar bij explosieven in ondergrond

- Maatregel**
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met**
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

- Referenties** - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico ongunstige werkhoudingen

- Maatregel**
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met** - constructeur

- Referenties** - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico ongunstige werkhoudingen

- Maatregel**
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met** - constructeur

- Referenties** - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

- Maatregel**
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met**
- producent
 - leverancier
 - arbeidshygiënist

- Referenties**
- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
 - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico aanrijden werknemers / materieel

- Maatregel**
- verkeer omleiden
 - plaatsen van verkeersmaatregelen
 - plaatsen van fysieke afzettingen
 - spoor buitendienst stellen
 - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen
 - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
 - bouwverkeer scheiden van overig verkeer
 - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
 - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
 - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met**
- wegbeheerder
 - spoorbeheerder

- Referenties**
- wegbeheerder
 - spoorbeheerder

- Referenties**
- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
 - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen
 - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 361130 Aanbrengen keerplank, hoog

Risico explosiegevaar bij explosieven in ondergrond

- Maatregel**
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met**
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico ongunstige werkhoudingen

- Maatregel**
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico ongunstige werkhoudingen

- Maatregel**
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

- Maatregel**
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met**
- producent
 - leverancier
 - arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico aanrijden werknemers / materieel

- Maatregel**
- verkeer omleiden
 - plaatsen van verkeersmaatregelen
 - plaatsen van fysieke afzettingen
 - spoor buitendienst stellen
 - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen
 - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
 - bouwverkeer scheiden van overig verkeer
 - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
 - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
 - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- wegbeheerder
- spoorbeheerder

Overleggen met - wegbeheerder

- spoorbeheerder

Referenties - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra

- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen
- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 362210 Aanbrengen hoekvlaggen.

Risico **bedelven / inkalven**

- Maatregel
- grondmechanisch onderzoek uitvoeren
 - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning
 - vaststellen bemalingsmethodiek
 - natuurlijk talud ontgraven
 - stabiele opslag vrijkomende grond
 - talud versterken met waterglas o.g.
 - vaststellen grondkerende constructie
 - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving

Verantwoordelijke

- opdrachtgever
- ontwerpende partij

Overleggen met

- bevoegd gezag
- grondmechanisch ingenieurbureau
- constructeur

Referenties

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

Risico **bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

- Maatregel
- opstellen constructieberekening
 - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
 - sloop- / montageplan opstellen
 - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
 - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
 - grondverbetering toepassing
 - toepassen sleufloze bodemtechniek
 - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
 - ontruimen / afzetten onveilige zone

Verantwoordelijke

- opdrachtgever

Overleggen met

- constructeur

Referenties

- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
- Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
- Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
- Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke

- opdrachtgever

Overleggen met

- grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties

- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke

- opdrachtgever

Overleggen met

- constructeur

Referenties

- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke

- opdrachtgever

Overleggen met

- producent

	- leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 362420 Aanbrengen schoonlooprooster. normaal	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met - omwonenden
Referenties - Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 362430 Aanbrengen schoonlooprooster. smal

Risico **bedelven / inkalven**

Maatregel - grondmechanisch onderzoek uitvoeren
- aanvragen bemalings- en lozingsvergunning
- vaststellen bemalingsmethodiek
- natuurlijk talud ontgraven
- stabiele opslag vrijkomende grond
- talud versterken met waterglas o.g.
- vaststellen grondkerende constructie
- veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving

Verantwoordelijke - opdrachtgever
- ontwerpende partij

Overleggen met - bevoegd gezag
- grondmechanisch ingenieurbureau
- constructeur

Referenties - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

Risico **bezijden / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

Maatregel - opstellen constructieberekening
- bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
- sloop- / montageplan opstellen
- veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
- bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
- grondverbetering toepassing
- toepassen sleufloze bodemtechniek
- voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
- ontruimen / afzetten onveilige zone

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur
Referenties - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
- Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
- Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
- Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur
Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 380010 Aanbrengen rijplaten.	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 380020 Instandhouden rijplaten.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 380030 Verwijderen rijplaten.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 380110 Aanbrengen hek, tijdelijk bouwhek

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 380120 Verwijderen hek, tijdelijk bouwhek

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 380210 Aanleveren revisietekening.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper

Referenties	- ingenieursbureau - fabrikant - Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 380310 Inspecteren.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 380410 Tvm in- en uitrit bouwverkeer	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omléidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 411010 Verwijderen kunstgrasmat

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf

Verantwoordelijke Overleggen met	- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO) - opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 412010 Frezen.

Risico	elektrocuciegevaar bij ondergrondse K&L
Maatregel	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen

	- zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omlidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten

Referenties	- bevoegd gezag - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
-------------	---

Bestekspost 413210 Verwijderen keerplank

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
--------	---

Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
-----------	---

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
----------------------------------	---

Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
-------------	---

Risico	ongunstige werkhoudingen
--------	---------------------------------

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
-----------	--

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
----------------------------------	---

Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
-------------	-------------------------------------

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
--------	---

Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
-----------	---

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
----------------------------------	---

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
-------------	---

Bestekspost 413230 Verwijderen afrastering, leunhek

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
--------	---

Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
-----------	---

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
----------------------------------	---

Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
-------------	---

Risico	ongunstige werkhoudingen
--------	---------------------------------

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
-----------	--

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
----------------------------------	---

Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
-------------	-------------------------------------

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
--------	---

Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
-----------	---

	- inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 414010 Graven proefsleuf.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
----------------------------------	---

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
-------------	---

Bestekspost 414140 Uitbouwen beregeningssproeier.

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij

Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen)

	- plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 415110 Opbreken betonbanden. 10x20

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)

Verantwoordelijke Overleggen met	- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO) - opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 415210 Opbreken betontegels. veegtegel

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren

	- inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 415220 Opbreken betontegels. tegel 300x300

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden

	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 415240 Opbreken betonstraatstenen. 1.5-3.0

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 420110 Grond ontgraven uit veldcunet, lava/rubber

Risico **bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)**

- Maatregel
- opstellen constructieberekening
 - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
 - sloop- / montageplan opstellen
 - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
 - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
 - grondverbetering toepassing
 - toepassen sleufloze bodemtechniek
 - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
 - ontruimen / afzetten onveilige zone

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- Referenties
- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse
 - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
 - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
 - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen

Risico **beknellen / pletten**

- Maatregel
- inventariseren constructie
 - opstellen sloopplan
 - installaties spanningsloos maken (LOTO)
 - bewegende delen afschermen
 - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- gemeente, B&WT
- deskundig sloopbedrijf
- deskundig constructiebedrijf

- Referenties
1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering

Risico **elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L**

- Maatregel
- KLIC-melding
 - vooraf signaleren met detectiesystemen
 - spanningsloos stellen
 - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder
 - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- beheerder

- Overleggen met
- Kadaster
 - beheerder
 - gebruiker

- Referenties
- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen
 - zie Kadaster.nl voor info over Klic

Risico **elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen**

- Maatregel
- vooroverleg met spoor- of netbeheerder
 - tijdelijk spanningsloos stellen
 - veilige zone voor materieel vaststellen
 -

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- net- of spoorbeheerder
 - procesaannemer

- Referenties
- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen
 - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode

	- aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 420120 Grond ontgraven uit veldcunet, onderbouwdrainzand

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	beknellen / pletten
Maatregel	- inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering
Risico	elektrocutedgevaar bij ondergrondse K&L
Maatregel	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker

Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 420210 Grond ontgraven uit cunet nieuwe toegang	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	beknellen / pletten
Maatregel	- inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf

Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering
Risico	elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L
Maatregel	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen

	- opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 420220 Grond ontgraven uit cunet schoonlooprooster	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico Maatregel	beknellen / pletten - inventariseren constructie - opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering
Risico Maatregel	elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L - KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - beheerder - Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico Maatregel	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen - vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder

	- gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar

- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving
- NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen
- CROW 96a en b

Bestekspost 421010 Grond vervoeren, lava/rubber**Risico explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel**
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

- Verantwoordelijke**
- opdrachtgever
- Overleggen met**
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

- Referenties**
- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico ongunstige werkhoudingen

- Maatregel**
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

- Verantwoordelijke**
- opdrachtgever
- Overleggen met**
- constructeur
- Referenties**
- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

- Maatregel**
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

- Verantwoordelijke**
- opdrachtgever
- Overleggen met**
- producent
 - leverancier
 - arbeidshygiënist

- Referenties**
- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
 - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico aanrijden derden

- Maatregel**
- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen)
 - plaatsen omlidingsroute verkeer en voetgangers
 - plaatsen van verkeersmaatregelen
 - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen)
 - bouwverkeer scheiden van overig verkeer
 - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering
 - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
 - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode
 - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen
 - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer
 - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars
 - omwonenden tijdig informeren

- Verantwoordelijke**
- opdrachtgever
- Overleggen met**
- wegbeheerder
 - spoorbeheerder
 - Bouw & Woningtoezicht
 - politie/ hulpdiensten
 - bevoegd gezag

- Referenties**
- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen
 - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar
 - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving
 - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen
 - CROW 96a en b

Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 421020 Grond vervoeren, onderbouwdrainzand

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
-----------	---

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
-------------	---

Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode

	- eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 421030 Grond vervoeren, zand voor zandbed	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent

	- leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurziestoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 421040 Grond vervoeren, grond	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren

	- inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen

- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 422010 Leveren grond.

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	elektrocutiegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 423010 Grond verwerken in cunet nieuwe toegang veld 4	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	elektrocuciegevaar bij bovengrondse leidingen
Maatregel	- vooroverleg met spoor- of netbeheerder - tijdelijk spanningsloos stellen - veilige zone voor materieel vaststellen -
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- net- of spoorbeheerder - procesaannemer
Referenties	- Abomafoon 3.05 Werken met hijskranen bij bovengrondse elektrische leidingen - Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden

Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 431010 Graven en aanvullen werkput.

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omléidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 431020 Doorspuiten drains van horizontale drainage.	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan

	- sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 431040 Herstellen drainageput	
Risico	vallen in openingen
Maatregel	- voorkom onnodige verticale openingen - afdekken/ afschermen gekoppeld aan opening (klep, luik, deksel)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met Referenties	- ontwerper - voorkom dat er bij openingen tijdelijke afdekkingen moeten worden gebruikt - vaste luiken, deksels verdienen de voorkeur
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 434010 Aanbrengen beregeningsproeier	
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel

Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 434020 Op hoogte brengen opbouwgarrituur. beregeningsput	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	elektrocutiegevaar bestaande K&L
Maatregel	- Klic-melding - inventariseren aanwezigheid - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- beheerder - gebruiker - deskundig ...
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen
Risico	elektrocutiegevaar bij ondergrondse K&L
Maatregel	- KLIC-melding - vooraf signaleren met detectiesystemen - spanningsloos stellen - werken volgens protocol nutsbedrijf - beheerder - werkzaamheden uitvoeren door minimaal vakbekwaam persoon
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - beheerder
Overleggen met	- Kadaster - beheerder - gebruiker
Referenties	- Abomafoon 2.07 Schadepreventie bij ondergrondse kabels en leidingen - zie Kadaster.nl voor info over Klic
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf

Verantwoordelijke Overleggen met	- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO) - opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines

	- beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
	- bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen
	- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 441010 Profileren van oppervlakken.

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening
	- bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan
	- sloop- / montageplan opstellen
	- veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen
	- bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen)
	- grondverbetering toepassing
	- toepassen sleufloze bodemtechniek
	- voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan
	- ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine
	- Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten?
	- Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen
	- Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
	- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
	- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
	- gemeente/ provincie
	- heemkundekring
	- buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren
	- inzet (mechanische) hulpmiddelen
	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof
	- afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp
	- mechanisch (be-)verwerken
	- in prefab uitvoeren
	- op maat laten aanvoeren
	- inzet van op afstand bedienbaar materieel
	- vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- aannemer
Overleggen met	- producent
	- materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid

	- locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen

- CROW 96a en b

Bestekspost 443010 Aanbrengen sporttechnische laag, lava 0-16**Risico explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met

- grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico tillen en dragen

Maatregel

- opstellen straatwerkplan
- voorschrijven prefabriceren bouwproducten
- aanhouden maximale tilnorm
- alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht)
- zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw
- neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp
- voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen
- voorkom repeterende werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met

- ontwerper
- ingenieursbureau
- fabrikant

Referenties

- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw
- Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap
- A-blad Tillen
- zie Arbocatalogus
- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
- zie Arbocatalogus
- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)

Risico ongunstige werkhoudingen

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken

Maatregel

- inzet mechanische (hulp-)middelen
- geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten
- inentingsbeleid
- verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen
- toezicht houden op gedrag medewerkers
- registratie incidenten
- zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen

Verantwoordelijke - aannemer

Overleggen met

- plantsoenendienst
- bioloog
- GGD

Referenties - Kennissysteem infectieziekten en arbeid: <https://www.kiza.beroepsziekten.nl/>

Risico zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken

Maatregel

- inzet mechanische (hulp-)middelen
- geven van voorlichting

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met

- plantsoenendienst
- bioloog
- GGD

Referenties - zie: <https://www.kiza.beroepsziekten.nl/>

	- zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	prikgevaar (injectienaalden)
Maatregel	- afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- beheerder - gemeente - GGD
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 443020 Profileren van oppervlakken.	
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode

Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode

	- aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 443030 Verdichten grond.

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - aannemer

Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder

	- Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Bestekspost 443040 Aanbrengen sporttechnische laag. foam	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke Overleggen met	- aannemer - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen

	- geven van voorlichting
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico Maatregel	prikgevaar (injectienaalden) - afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - beheerder - gemeente - GGD
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 444010 Aanbrengen toplaag.	
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	tillen en dragen - opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Palletthaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	prikgevaar (injectienaalden)
Maatregel	- afsluiten bouwplaats met gekoppelde hekken - locatie vooraf opschonen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- beheerder - gemeente - GGD
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 444110 Verzorgen van specialistisch onderhoud (semi-water)	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder

	- gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 444111 Reinigen infill kunstgrassportveld.	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 444112 Mos- en algenvrij maken kunstgrassportveld.	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 451010 Profileren van oppervlakken.

Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met Referenties	- constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - aannemer
Overleggen met	- producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	asbest (sloop)
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - locatie markeren en afzetten - analyse materiaal - verwijderen door deskundig verwijderingsbedrijf - verwijderen met aangepaste werkmethode
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- eigenaar - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig verwijderingsbedrijf
Referenties	- Abomafoon 8.13 Asbest - Inventariseren en verwijderen
Risico	bodem-, lucht- en waterverontreiniging
Maatregel	- historisch vooronderzoek doen - uitvoeren milieutechnisch onderzoek - uitvoeren van metingen - opstellen saneringsplan - aangeven veiligheidsklasse(n) - aanvragen en afstemmen verwijderings-, afvoer- en/of lozingsvergunning
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar - milieukundig onderzoeksbureau - veiligheidskundige / arbeidshygiënist - bevoegd gezag
Referenties	- CROW 400 Werken in en met verontreinigde bodem - Abomafoon 6.05 Werken in en met verontreinigde grond en grondwater - Arbocatalogus waterbouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering

	- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b

Bestekspost 451020 Afwerken zandbed.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen

	- zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- aannemer
Overleggen met	- producent
	- materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent
	- leverancier
	- arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
	- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 451050 Pasmaken van betonbanden.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
	- ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
	- Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	beknellen / pletten
Maatregel	- inventariseren constructie

	- opstellen sloopplan - installaties spanningsloos maken (LOTO) - bewegende delen afschermen - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / grondverzetmachine
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - gemeente, B&WT - deskundig sloopbedrijf - deskundig constructiebedrijf
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
Risico Maatregel	- Abomafoon 7.01 Warenwetbesluit machines en CE-markering explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	lawaai - leg in een programma van eisen vast dat machines niet meer dan 85 dB(A) produceren - ontwerp omkastingen indien machines > 85 dB(A) veroorzaken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - fabrikant/ leverancier
Referenties	- Abomafoon 1.22 Lawaai op de arbeidsplaats
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	fysieke belasting
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	
Risico Maatregel	(kwarts-)stof - voorkomen vrijkomen - gebruik alternatieve materialen - zo min mogelijk hakken, zagen, frezen en andere bewerkingen - inventariseren aanwezigheid
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - aannemer - leverancier
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 451060 Zagen verharding.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/

Risico	lawaai
Maatregel	- leg in een programma van eisen vast dat machines niet meer dan 85 dB(A) produceren - ontwerp omkastingen indien machines > 85 dB(A) veroorzaken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- fabrikant/ leverancier
Referenties	- Abomafoon 1.22 Lawaai op de arbeidsplaats

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	fysieke belasting
Maatregel	

Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	

Risico	(kwarts-)stof bij sloop
Maatregel	- inventariseren aanwezigheid - mechanisch slopen/ verwijderen - in-situ slopen/ breken met sloopvergunning - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek

Verantwoordelijke	- vernevelen met water (beperkt effect, nog steeds pbm nodig)
Overleggen met	- opdrachtgever - eigenaar - wegbeheerder - bevoegd gezag - deskundig bureau - deskundig sloopbedrijf (BRL-certicaat)
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 452010 Leveren rechte opsluitband van beton.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten

	- voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 452110 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20	
Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

	- Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 452120 Aanbrengen klemsysteem	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten

	- inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke Overleggen met	- aannemer - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omléidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen

	- spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 452220 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden

	- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 452230 Aanbrengen opsluitbanden van beton. 10x20

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	fysieke belasting
Maatregel	

Verantwoordelijke Overleggen met	
Referenties	

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
-------------------	-----------------

Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 453010 Leveren betontegels. 400x600

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf

Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
-------------	---

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur

Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 453020 Leveren betontegels. 300x300

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring

Referenties	- buurtbewoners - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 453030 Leveren betontegels. 150x300

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 453040 Leveren betonstraatstenen.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	vallende voorwerpen / last
Maatregel	- opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 453110 Aanbrengen betontegels. veegtegel

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm). - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond

Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	trillingen
Maatregel	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - mechanisch slopen/bewerken
Verantwoordelijke Overleggen met	
Referenties	- Abomafoon 1.21 Trillingen
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 453120 Aanbrengen betonstraatstenen.**Risico vallen van hoogte**

- Maatregel**
- omleiden looproutes
 - voldoende doorstekende grondkerende constructie
 - veilig talud aanhouden
 - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
 - elementen/constructiedelen prefabriceren
 - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
 - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - constructeur

- ontwerper

Referenties 1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.

2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).

3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.

9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico explosiegevaar bij explosieven in ondergrond

- Maatregel**
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - grondeigenaar/ beheerder

- gemeente/ provincie

- heemkundekring

- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>**Risico trillingen**

- Maatregel**
- inzet van op afstand bedienbaar materieel
 - mechanisch slopen/bewerken

Verantwoordelijke**Overleggen met****Referenties** - Abomafoon 1.21 Trillingen**Risico tillen en dragen**

- Maatregel**
- opstellen straatwerkplan
 - voorschrijven prefabriceren bouwproducten
 - aanhouden maximale tilnorm
 - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht)
 - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw
 - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp
 - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen
 - voorkom repeterende werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever**Overleggen met** - ontwerper

- ingenieursbureau

- fabrikant

Referenties - Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw

- Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap

- A-blad Tillen

- zie Arbocatalogus

- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)

- zie Arbocatalogus

- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)

Risico ongunstige werkhoudingen

- Maatregel**
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico **fysieke belasting**
Maatregel

Verantwoordelijke
Overleggen met
Referenties

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**
Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 453130 Aanbrengen betontegels.

Risico **vallen van hoogte**
Maatregel - omleiden looproutes
- voldoende doorstekende grondkerende constructie
- veilig talud aanhouden
- voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
- elementen/constructiedelen prefabriceren
- slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
- ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
- ontwerper

Referenties 1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**
Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **trillingen**
Maatregel - inzet van op afstand bedienbaar materieel
- mechanisch slopen/bewerken

Verantwoordelijke
Overleggen met
Referenties - Abomafoon 1.21 Trillingen

Risico **tillen en dragen**
Maatregel - opstellen straatwerkplan

	- voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	- opdrachtgever - constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	fysieke belasting
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 453210 Herstraten betontegels.	
Risico Maatregel	vallen van hoogte - omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	trillingen
Maatregel	- inzet van op afstand bedienbaar materieel - mechanisch slopen/bewerken
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	- Abomafoon 1.21 Trillingen
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	fysieke belasting
Maatregel	
Verantwoordelijke	
Overleggen met	
Referenties	
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 461110 Aanbrengen gaas leunhek, h=1,0 m

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen

	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 461120 Aanbrengen keerplank, laag	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 461130 Aanbrengen keerplank, hoog	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering
Bestekspost 462210 Aanbrengen hoekvlaggen.	
Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau

Referenties	- constructeur - Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachinse - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever

Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden

Bestekspost 462420 Aanbrengen schoonlooprooster. normaal

Risico	bedelven / inkalven
Maatregel	- grondmechanisch onderzoek uitvoeren - aanvragen bemalings- en lozingsvergunning - vaststellen bemalingsmethodiek - natuurlijk talud ontgraven - stabiele opslag vrijkomende grond - talud versterken met waterglas o.g. - vaststellen grondkerende constructie - veilige opstelplaats (mobiele) kraan/ stelling/ grondverzetmachine (i.v.m. afschuifkrachten); op voldoende afstand van ontgraven grond tot ontgraving
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - ontwerpende partij
Overleggen met	- bevoegd gezag - grondmechanisch ingenieursbureau - constructeur
Referenties	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
Risico	bezwijken / omvallen / kantelen (constructie / arbeidsmiddel)
Maatregel	- opstellen constructieberekening - bepalen (tijdelijke) hulpconstructies + legplan - sloop- / montageplan opstellen - veilige opstelplaats constructies en hulpmiddelen - bodemonderzoek uitvoeren (sonderingen) - grondverbetering toepassing - toepassen sleufloze bodemtechniek - voldoende opstelplaats (mobiele) kraan / stelling / graafmachine / autolaadkraan - ontruimen / afzetten onveilige zone
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- Abomafoon 3.09 Hijswerk met grondverzetmachine - Abomafoon 3.08 Wanneer mogen mobiele kranen rijden met lasten? - Abomafoon 3.10 Kantelgevaar bij hijskranen - Abomafoon 3.12 Autolaadkranen
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen

Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	hijsen in stedelijke omgeving
Maatregel	- omgeving en belendingen inventariseren - verkeer omleiden via alternatieve route - houd rekening met bouwveiligheidszone - omvang bouwplaats afstemmen op hijsgebied (mobiele) kraan/stelling - niet boven publiek hijsen met lasten - belendingen ontruimen - plaatsen van afschermingen (schotten, tunnels, etc) - verkeer stilleggen met verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - Bouw- en Woningtoezicht - omwonenden
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid/Tabellen+en+tekeningen
Risico	publiek op bouwplaats
Maatregel	- aanleg bouwplaatsbeveiliging - afsluiten bouwplaats/depot - plaatsen van verkeersmaatregelen - alternatieve route bij recht van overpad - overkappen/afschermen looproutes - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- omwonenden
Referenties	- Abomafoon 1.08 Gevaar voor derden
Bestekspost 471010 Bemesten grasveld NPK 17-17-17	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen

	- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen

- Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar
- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving
- NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen
- CROW 96a en b

Risico **aanrijden werknemers / materieel****Maatregel**

- verkeer omleiden
- plaatsen van verkeersmaatregelen
- plaatsen van fysieke afzettingen
- spoor buitendienst stellen
- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen
- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
- veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
- beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
- bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten

Verantwoordelijke

- opdrachtgever
- wegbeheerder
- spoorbeheerder

Overleggen met

- wegbeheerder
- spoorbeheerder

Referenties

- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen
- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 472010 Zaaïen.**Risico** **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond****Maatregel**

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke

- opdrachtgever

Overleggen met

- grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties

- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen****Maatregel**

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke

- opdrachtgever

Overleggen met

- constructeur

Referenties

- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken****Maatregel**

- inzet mechanische (hulp-)middelen
- geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten
- inentingsbeleid
- verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen
- toezicht houden op gedrag medewerkers
- registratie incidenten
- zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen

Verantwoordelijke

- aannemer

Overleggen met

- plantsoenendienst
- bioloog
- GGD

Referenties

- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: <https://www.kiza.beroepsziekten.nl/>

Risico **zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken****Maatregel**

- inzet mechanische (hulp-)middelen
- geven van voorlichting

Verantwoordelijke

- opdrachtgever

Overleggen met

- plantsoenendienst
- bioloog

Referenties	- GGD - zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omlidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving

	- NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 480210 Aanleveren revisietekening.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan - voorschrijven prefabriceren bouwproducten - aanhouden maximale tilnorm - alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht) - zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw - neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp - voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant

Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode
Maatregel	- vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 480310 Inspecteren.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur

Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 513230 Verwijderen afrastering, terreinafrastering	
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid

	- verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 513240 Verwijderen hek, werkpoort

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
----------------------------------	---

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
-------------	---

Bestekspost 513250 Verwijderen hek, looppoort

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 514010 Graven proefsleuf.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 515210 Opbreken betontegels. tegel 300x300

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 536010 Aanbrengen wortelscherm.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- wegbeheerder - wegbeheerder - spoorbeheerder

Referenties	- Bouw & Woningtoezicht
	- politie/ hulpdiensten
Referenties	- bevoegd gezag
	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen
	- Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar
	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving
	- NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen
	- CROW 96a en b

Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden
	- plaatsen van verkeersmaatregelen
	- plaatsen van fysieke afzettingen
	- spoor buitendienst stellen
	- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen
	- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
	- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
	- veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
	- beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
	- bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder
	- spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra
	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen
	- CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 551010 Afwerken zandbed.

Risico	vallen van hoogte
Maatregel	- omleiden looproutes
	- voldoende doorstekende grondkerende constructie
	- veilig talud aanhouden
	- voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
	- elementen/constructiedelen prefabriceren
	- slooptijd verkorten door keuze slooptechniek
	- ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
	- ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
	2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
	3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
	9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven
	- Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
	- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
	- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder
	- gemeente/ provincie
	- heemkundekring
	- buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	tillen en dragen
Maatregel	- opstellen straatwerkplan
	- voorschrijven prefabriceren bouwproducten
	- aanhouden maximale tilnorm
	- alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht)
	- zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw
	- neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp

	- voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen - voorkom repeterende werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - ontwerper - ingenieursbureau - fabrikant
Referenties	- Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw - Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap - A-blad Tillen - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding) - zie Arbocatalogus - zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	- opdrachtgever - constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	(kwarts-)stof door bouwstof / werkmethode - vervangen door minder schadelijke bouwstof - afmetingen afstemmen op situatie / ontwerp - mechanisch (be-)verwerken - in prefab uitvoeren - op maat laten aanvoeren - inzet van op afstand bedienbaar materieel - vernevelen met water
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - aannemer - producent - materieeldienst
Referenties	- Abomafoon 8.22 Kwartsstof
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 553010 Leveren betontegels. 300x300

Risico Maatregel	vallen van hoogte - omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie - veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.

	2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
Risico Maatregel	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk vallende voorwerpen / last - opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
Bestekspost 553020 Leveren betontegels. 150x300	
Risico Maatregel	vallen van hoogte - omleiden looproutes - voldoende doorstekende grondkerende constructie

	- veilig talud aanhouden - voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk - elementen/constructiedelen prefabriceren - slooptijd verkorten door keuze slooptechniek - ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - ontwerper
Referenties	1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen. 2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen). 3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen. 9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).
	- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven - Abomafoon 4.12 Leuningwerk
Risico Maatregel	vallende voorwerpen / last - opstellen hijsplan - veilige opstelplaats (mobiele) kraan / stelling - veilige opstelplaats aanvoerend materieel - ontruimen / afzetten onveilige zone - plaatsen van omleidingsroutes - last voorzien van deugdelijke hijspunten - voorzieningen opnemen voor vangschotten - hijsen met uitvalbeveiliging - inzet rigger
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur - wegbeheerder - gemeente Bouw- & Woningtoezicht - kraanbedrijf
Referenties	- Abomafoon 3.24 Hijsen in de bouwbebouwde omgeving - Abomafoon 3.25 Hijsen van een last met meerdere kranen en het hijsplan
Risico Maatregel	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico Maatregel	ongunstige werkhoudingen - elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met Referenties	- opdrachtgever - constructeur - 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico Maatregel	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 553110 Aanbrengen betontegels.

Risico **vallen van hoogte**

Maatregel - omleiden looproutes
- voldoende doorstekende grondkerende constructie
- veilig talud aanhouden
- voorzieningen opnemen voor (def.) leuningwerk
- elementen/constructiedelen prefabriceren
- sloop tijd verkorten door keuze slooptechniek
- ontgravingen afsluiten met gekoppelde hekken

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

- ontwerper

Referenties 1. Bronbeleid toepassen: eerst kijken of gevaarbron kan worden weggenomen.
2. Indien niet mogelijk: scheiding mens en bron (collectieve maatregelen).
3. Vervolgens kijken naar individuele maatregelen.
9. Indien ook dat niet mogelijk, dan en slechts dan persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen (pbm).

- Abomafoon 2.06 Grondwerk, putten en sleuven

- Abomafoon 4.12 Leuningwerk

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder

- gemeente/ provincie

- heemkundekring

- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **trillingen**

Maatregel - inzet van op afstand bedienbaar materieel
- mechanisch slopen/bewerken

Verantwoordelijke

Overleggen met

Referenties - Abomafoon 1.21 Trillingen

Risico **tillen en dragen**

Maatregel - opstellen straatwerkplan
- voorschrijven prefabriceren bouwproducten
- aanhouden maximale tilnorm
- alternatieve materialen voorschrijven (lichter gewicht)
- zorg voor bereikbaarheid met hulpmiddelen bij bouw
- neem hijsogen (etc.) mee in ontwerp
- voorschrijven inzet mechanische hulpmiddelen
- voorkom repeterende werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - ontwerper

- ingenieursbureau

- fabrikant

Referenties - Abomafoon 1.20 Fysieke belasting in de bouw
- Abomafoon 3.42 Pallethaken, tangen/klemmen, evenaars en vacuüm hijsgereedschap
- A-blad Tillen
- zie Arbocatalogus
- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)
- zie Arbocatalogus
- zie CROW publicatie 282 (mechanisch aanbrengen elementenverharding)

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **fysieke belasting**
Maatregel

Verantwoordelijke
Overleggen met
Referenties

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**
Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 561210 Aanbrengen hek, dubbele poort

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**
Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**
Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - constructeur
Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**
Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever
Overleggen met - producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 561220 Aanbrengen hek, enkele poort

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- producent
 - leverancier
 - arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 561230 Aanbrengen hek, enkele looppoort

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

- Maatregel
- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
 - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
 - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

- Overleggen met
- grondeigenaar/ beheerder
 - gemeente/ provincie
 - heemkundekring
 - buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

- Maatregel
- elementen/ constructiedelen prefabriceren
 - inzet (mechanische) hulpmiddelen
 - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

- Maatregel
- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
 - inventariseren aanwezigheid
 - verwijderen voor aanvang werkzaamheden
 - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
 - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

	- leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 561310 Aanbrengen dubbelstaafmat terreinhek, h=2,0 m**Risico explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel

- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke Overleggen met

- opdrachtgever
- grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties

- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico ongunstige werkhoudingen

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke Overleggen met Referenties

- opdrachtgever
- constructeur
- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico ongunstige werkhoudingen

Maatregel

- elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke Overleggen met Referenties

- opdrachtgever
- constructeur
- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval

Maatregel

- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke Overleggen met

- opdrachtgever
- producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties

- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen
- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico aanrijden werknemers / materieel

Maatregel

- verkeer omleiden
- plaatsen van verkeersmaatregelen
- plaatsen van fysieke afzettingen
- spoor buitendienst stellen
- werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen
- werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode
- bouwverkeer scheiden van overig verkeer
- veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines
- beperken van achteruitrijdend bouwverkeer
- bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten

Verantwoordelijke

- opdrachtgever
- wegbeheerder
- spoorbeheerder

Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 571010 Bemesten grasveld NPK 17-17-17

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen

Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD

Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
-------------	--

Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD

Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
-------------	--

Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist

Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen
-------------	---

Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omleidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurziestoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 572010 Zaaien.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur

Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting beroepsgebonden infectieziekten en insectenbeten - inentingsbeleid - verstrekken effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen - toezicht houden op gedrag medewerkers - registratie incidenten - zorg voor natuurlijke voor de mens, andere dieren en het milieu onschadelijke bestrijdingsmiddelen
Verantwoordelijke	- aannemer
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- Kennissysteem infectieziekten en arbeid: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/
Risico	zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en -steken
Maatregel	- inzet mechanische (hulp-)middelen - geven van voorlichting
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- plantsoenendienst - bioloog - GGD
Referenties	- zie: https://www.kiza.beroepsziekten.nl/ - zie voor voor branche afspraken: https://www.stigas.nl/agroarbo/hoveniers-en-groenvoorziening
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Risico	aanrijden derden
Maatregel	- risicovolle omliggende wegen en belendingen inventariseren (bv. scholen, openbare gebouwen) - plaatsen omléidingsroute verkeer en voetgangers - plaatsen van verkeersmaatregelen - houd rekening met kleurenblindheid en nachtblindheid (rood / zwart / groen) - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder fasering - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - aan- en afvoer bouwverkeer buiten spitsperiode - eisen stellen aan maximale omvang voertuigen - bestaande infrastructuur aanpassen aan bouwverkeer - verkeer regelen met erkende verkeersregelaars - omwonenden tijdig informeren
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder - Bouw & Woningtoezicht - politie/ hulpdiensten - bevoegd gezag
Referenties	- Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen rondom bouwplaatsen - Abomafoon 3.02 Voorkomen aanrijdgevaar - Abomafoon 3.24 Hijsen in de bebouwde omgeving - NPR 7022 Functioneel kleurgebruik _ Aanpassingen aan kleurzienstoornissen - CROW 96a en b
Risico	aanrijden werknemers / materieel
Maatregel	- verkeer omleiden - plaatsen van verkeersmaatregelen - plaatsen van fysieke afzettingen - spoor buitendienst stellen - werkzaamheden aaneengesloten uitvoeren zonder faseringen - werkzaamheden uitvoeren buiten spitsperiode - bouwverkeer scheiden van overig verkeer - veilige aanrijroute en opstelplaats van werknemers, voertuigen en machines - beperken van achteruitrijdend bouwverkeer - bouwplaats voorzien van meerdere in- en uitritten
Verantwoordelijke	- opdrachtgever - wegbeheerder - spoorbeheerder
Overleggen met	- wegbeheerder - spoorbeheerder
Referenties	- Abomafoon 6.06 Werken in de nabijheid van railinfra - Abomafoon 2.04 Tijdelijke verkeersmaatregelen bij bouwplaatsen - CROW publicaties 96a / 96b Werk in uitvoering

Bestekspost 580110 Aanbrengen hek, tijdelijk bouwhek

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur

Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 580120 Verwijderen hek, tijdelijk bouwhek

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 910010 Keetvoorzieningen

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/

Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 910020 Aan- en afvoerkosten

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 910030 Verzekeringen

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 910040

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent

	- leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 910050

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 919980 Overige eenmalige kosten

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie

	- inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 919990 Korting

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 929990 Uitvoeringskosten

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke Overleggen met	- opdrachtgever - grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 939990 Algemene kosten

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 949990 Winst en risico

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring

Referenties	- buurtbewoners - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 950010 Stelpost.

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 950020 Stelpost. hekwerken

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent
- leverancier
- arbeidshygiënist

Referenties - Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen

- jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 960010 Bijdrage RAW-systematiek (0,15%)

Risico **explosiegevaar bij explosieven in ondergrond**

Maatregel - historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten)
- opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf
- contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - grondeigenaar/ beheerder
- gemeente/ provincie
- heemkundekring
- buurtbewoners

Referenties - Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): <https://www.explosievenopsporing.nl/>

Risico **ongunstige werkhoudingen**

Maatregel - elementen/ constructiedelen prefabriceren
- inzet (mechanische) hulpmiddelen
- mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - constructeur

Referenties - 1.20 Fysieke belasting in de bouw

Risico **toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval**

Maatregel - zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie
- inventariseren aanwezigheid
- verwijderen voor aanvang werkzaamheden
- machinale in-situ verwerken cq aanbrengen
- veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen

Verantwoordelijke - opdrachtgever

Overleggen met - producent

	- leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Bestekspost 960020 Bijdrage Fonds Collectieve Kennis-CT (0,15%)

Risico	explosiegevaar bij explosieven in ondergrond
Maatregel	- historisch vooronderzoek verrichten (bomkaarten) - opsporing laten verrichten door WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf - contact met Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO)
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- grondeigenaar/ beheerder - gemeente/ provincie - heemkundekring - buurtbewoners
Referenties	- Vereniging van Explosieven Opsporing (VEO): https://www.explosievenopsporing.nl/
Risico	ongunstige werkhoudingen
Maatregel	- elementen/ constructiedelen prefabriceren - inzet (mechanische) hulpmiddelen - mechaniseren (onderhouds-)werkzaamheden
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- constructeur
Referenties	- 1.20 Fysieke belasting in de bouw
Risico	toxisch bouw- of toeslagstof, chemisch afval
Maatregel	- zoek naar alternatieve niet/ minder schadelijke stoffen conform de Arbeidshygiënische strategie - inventariseren aanwezigheid - verwijderen voor aanvang werkzaamheden - machinale in-situ verwerken cq aanbrengen - veiligheidsinformatieblad (VIB) / safety data sheets (SDS) beschikbaar stellen
Verantwoordelijke	- opdrachtgever
Overleggen met	- producent - leverancier - arbeidshygiënist
Referenties	- Abomafoon 8.01 Gevaarlijke stoffen - jaarlijks overlijden duizenden mensen in Nederland als het gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen

3 BIJZONDERE BOUWPLAATSREGELS EN -PROCEDURES:

0	TOELICHTING	1
1	PROJECTGEGEVENS (ZIE KENNISGEVINGSFORMULIER)	1
1.1	OMSCHRIJVING BOUWWERK:	1
1.2	ADRES/LIGGING VAN HET BOUWWERK:	1
1.3	NAMEN EN ADRESSEN VAN DE BETROKKEN PARTIJEN	1
2	VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSRISICO'S (ONTWERPFASE)	2
2.1	BESCHRIJVING VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSRISICO'S VOORTVLOEIEND UIT HET ONTWERP EN/OF OMGEVING	2
2.2	OVERZICHT RISICO'S EN SUGGESTIES VOOR TE NEMEN MAATREGELEN	2
3	BIJZONDERE BOUWPLAATSREGELS EN -PROCEDURES:	396

0 TOELICHTING

Na oplevering van het bouwwerk spelen eveneens veiligheids- en gezondheidsrisicos' een rol. In het dossier worden alle bouwkundige en technische kermerken die van belang zijn voor de veiligheid en gezondheid van werknemers die werkzaamheden zullen uitvoeren in de beheerfase. Het dossier dient te worden samengesteld door de coördinator voor de ontwerpfase. Als tijdens de uitvoering aanleiding is om het dossier aan te vullen is dat de taak van de coördinator uitvoeringsfase. Het is de bedoeling dat het dossier bij oplevering wordt overhandigd aan degene die beslist over de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden.

Geef bij alle documenten aan waar structurele voorzieningen zijn aangebracht en welke maatregelen en informatie nodig zijn bij risicovolle werkzaamheden in de beheerfase (zoals reiniging, inspectie, onderhoud en kleine reparaties).

1 ALGEMEEN**2 BESTEK / REVISIETEKENINGEN****3 BOUWSTOFFEN EN MATERIALEN****4 KABELS EN LEIDINGEN****5 BEHEERDERS****6 BODEMGESTELDHEID****7 BESLOTEN RUIMTEN****8 TECHNISCHE INSTALLATIES**

benoem bedienings- en onderhoudsvorschriften

9 LOZINGSGEGEVENS NAAR OPEN WATER

0	TOELICHTING	1
1	ALGEMEEN	1
2	BESTEK / REVISIETEKENINGEN	1
3	BOUWSTOFFEN EN MATERIALEN	1
4	KABELS EN LEIDINGEN	1
5	BEHEERDERS	1
6	BODEMGESTELDHEID	1
7	BESLOTEN RUIMTEN	1
8	TECHNISCHE INSTALLATIES	1
9	LOZINGSGEGEVENS NAAR OPEN WATER	1